

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**Sociální služby a úloha nestátních organizací
v sociálním zabezpečení**

Bc. Petra Juránková

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Petra Juránková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Sociální služby a úloha nestátních organizací v sociálním zabezpečení

Název anglicky

Social services and the role non governmental organizations in social security

Cíle práce

Cílem práce je zpracování základní právní úpravy a základní charakteristiky zkoumané problematiky, tedy sociálního zabezpečení a úlohy nestátních neziskových organizací v tomto úseku. Dílčím cílem bude zhodnocení nabídky a poskytování sociálních služeb u vybrané věkové skupiny obyvatelstva na území České republiky. Bude následovat vyhodnocení získaných poznatků a návrh řešení.

Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na část teoretickou a praktickou. V rámci teoretické části bude stěžejní shromáždění podkladů. Bude provedena analýza prostudovaných podkladů, a to odborné literatury a právních předpisů. Dále budou získána primární i sekundární data pro praktickou část práce a následně provedeno jejich vyhodnocení pro zpracování praktické části práce. Na konci práce budou shromážděny výsledků a provedeno jejich celkové vyhodnocení. Budou navržena konkrétní doporučení pro praxi.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

sociální služby, sociální zabezpečení, neziskový sektor, příspěvek na péči, občanský zákoník

Doporučené zdroje informací

KLODINSKÁ, K. Sociální právo. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-474-2

KREJČÍŘOVÁ, O., TREZNEROVÁ, I. Malý lexikon sociálních služeb. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2754-6

MATOUŠEK, O. Sociální služby. 1. vydání. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0041-3

STEJSKAL, J. Ekonomika neziskové organizace. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2014. ISBN 978-80-86825-55-7

ŠEDIVÝ, M. – MEDLÍKOVÁ, O. Úspěšná nezisková organizace. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4041-6.

TRÖSTER, P. a kol. Právo sociálního zabezpečení. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-322-6

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Ing. Renata Korcová

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2015

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 03. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Sociální služby a úloha nestátních organizací v sociálním zabezpečení" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2016 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mojí práce JUDr. Ing. Renatě Korcové za odborné vedení a konzultace v průběhu zpracování diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala nestátní neziskové organizaci Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. za jejich spolupráci a poskytování informací pro moji diplomovou práci.

Sociální služby a úloha nestátních organizací v sociálním zabezpečení

Social services and the role non governmental organizations in social security

Souhrn

Otázky týkající se sociálních služeb a sociálního zabezpečení jsou tématem současné doby. Tato témata zajímají všechny věkové skupiny, protože se jich v současnosti dotýkají nebo se jich dříve či později dotýkat budou.

Cílem této diplomové práce je zodpovězení stanovené výzkumné otázky, která zní: „Proč Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. na začátku roku 2016 ukončuje registraci programu „Ve dvou se to lépe táhne“ v rámci sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi?“ Pro nalezení odpovědi je nutné se seznámit s nestátní neziskovou organizací Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú., jejími programy a financováním a provést analýzu nabízených sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi přes Registr poskytovatelů sociálních služeb v hlavním městě Praze.

Práce ve svém celku zahrnuje poznatky z teorie a praxe a vychází z právního stavu v České republice k 1. 1. 2016.

Klíčová slova: sociální služby, sociální zabezpečení, neziskový sektor, občanský zákoník, dobrovolnictví/dobrovolník, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, mentorství, Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú, standardy kvality sociálních služeb, Registr poskytovatelů sociálních služeb.

Sociální služby a úloha nestátních organizací v sociálním zabezpečení

Social services and the role non governmental organizations in social security

Summary

Questions relating to social services and social security are the topic of our time. These themes are actually for all age groups since they are currently affecting or them sooner or later they will touch.

The aim of this thesis is to answer the research question which sounds: "Why does Lata – Programs for youth and families, z.ú. and his program "Two are better than one" concluded his registration of social activation services for families with children in early 2016?" To find an answer, it is necessary to become familiar with non profit organization Lata - Programs for youth and families, z.ú., with its programs and its funding. It was also necessary to analyze the offered social activation services for families with children through the register of social service providers in capital city of Prague.

This diploma thesis as a whole includes knowledge of theory and practice and it is based on the legislative situation in the Czech Republic 1st January, 2016.

Keywords: social services, social security, nonprofit sector/organizations, civil code, volunteering/volunteer, social activation services for families with children, mentoring, Lata – Programs for youth and families, z.ú., standards for quality in social services, Register of the provider of the social services.

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Cíl práce a metodika	12
2.1	Cíl práce.....	12
2.2	Metodika práce	13
3	Základní pojmy	15
3.1	Sociální zabezpečení.....	15
3.1.1	System sociálního pojištění	16
3.1.2	System sociálního zaopatření.....	17
3.1.3	System sociální pomoci	17
3.2	Sociální služby.....	19
3.2.1	Subjekty sociálních služeb.....	20
3.2.2	Druhy sociálních služeb.....	21
3.2.3	Formy sociálních služeb	23
3.2.4	Úhrada nákladů sociálních služeb.....	23
3.2.5	Registrace poskytovatelů sociálních služeb.....	24
3.2.6	Inspekce poskytování sociálních služeb	25
3.2.7	Standardy kvality sociálních služeb.....	25
3.2.8	Financování sociálních služeb	27
3.3	Dobrovolnictví	29
3.4	Mentoring.....	33
3.5	Příspěvek na péči	35
3.5.1	Řízení o příspěvku na péči.....	35
3.5.2	Výše a vyplácení příspěvku na péči.....	36
3.6	Nestátní neziskové organizace.....	37
3.6.1	Historie právních typů neziskových organizací.....	38
3.6.2	Současné právní typy neziskových organizací	40
4	Sociálně aktivizační služby v praxi	46
4.1	Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú.....	46
4.1.1	Základní informace	46
4.1.2	Ocenění	47
4.1.3	Programy.....	49

4.1.4	Využití zkušeností programu „Ve dvou se to lépe táhne“	53
4.1.5	Cílová skupina Laty	55
4.2	Dobrovolnictví	59
4.3	Financování	63
4.4	Sociálně aktivizační služby v hlavním městě Praze	66
5	Diskuze a doporučení	71
6	Závěr	74
7	Seznam použitých zdrojů	76
7.1	Odborná literatura	76
7.2	Právní předpisy	78
7.3	Internetové zdroje	79
8	Přílohy	85

1 Úvod

V současné době jsou otázky týkající se sociálních služeb a sociálního zabezpečení neustále diskutované, a to jak na úrovni laické, tak i odborné. Témata, která jsou obsažena v názvu této diplomové práce, zajímají všechny věkové skupiny. Především proto, že se jich v současnosti dotýkají nebo se jich dříve či později v budoucnosti dotýkat budou. Tato diplomová práce se zabývá pouze některými sociálními tématy, protože sociální politika je velice rozsáhlé téma, které má mezioborový charakter. Na začátku práce se objeví objasnění základních pojmů. Práce je zaměřena na rozdíly mezi pojmy sociální bezpečnost, sociální zabezpečení, social welfare a sociální ochrana. Autorka neopomene vysvětlit fungování státních sociálních služeb na území České republiky.

Další částí práce je seznámení s typy nestátních neziskových organizací. Prvním typem nestátních neziskových organizací jsou sdružení a jejich pobočné spolky, druhým typem nadace a nadační fondy, dalším pak obecně prospěšné společnosti a církevní právnické osoby. Nově sem spadají ústavy a lze uvažovat o zařazení sociálních družstev. V části práce je zpracována především jejich právní úprava uvedená v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákoně č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, třetí až sedmé části zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a v poslední řadě v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Autorka neopomene právní úpravu nestátních neziskových organizací porovnat s předchozím stavem.

Velice důležitá část práce je zaměřena na praktické seznámení s nestátní neziskovou organizací Lata – programy pro mládež a rodinu, z.ú., která v současné době poskytuje program registrovaný jako sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi. Práce poskytuje především důkladný pohled na programy, které má sledovaná organizace v nabídce. Stěžejní otázkou je, „Proč Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. na začátku roku 2016 ukončuje registraci programu „Ve dvou se to lépe táhne“ v rámci sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi?“. To vede autorku k důkladné analýze prostředí, ze kterého vzniká konkrétní seznam sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi pro oblast hlavního města Prahy. Ke komplexnosti práce přispívá i sledování dalších aspektů, které vedou nestátní neziskovou organizaci ke zrušení registrace programu

„Ve dvou se to lépe táhne“ v registru poskytovatelů sociálních služeb v rámci sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Program „Ve dvou se to lépe táhne“ je založen na dobrovolnictví, a proto práce také zkoumá, jak jsou splněny nebo nesplněny podmínky pro udělení akreditace dobrovolnické služby. Nedílnou částí práce je i přehled způsobu financování nestátní neziskové organizace Lata – programy pro mládež a rodinu, z.ú.

K závěru práce je zodpovězena stěžejní otázka „Proč Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. na začátku roku 2016 ukončuje registraci programu „Ve dvou se to lépe táhne“ v rámci sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi?“ a v návaznosti s tím jsou řešeny možné problémy s financováním či kvalitou programu „Ve dvou se to lépe táhne“. Dále jsou uvedeny další možnosti, které organizace či jiné instituce mohly využít pro rozhodnutí zachovat registraci programu jako sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem je zjištění odpovědí k předem stanovené výzkumné otázce, která zní: „Proč Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. na začátku roku 2016 ukončuje registraci programu „Ve dvou se to lépe táhne“ v rámci sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi?“. Po zjištění důvodů ukončení registrace je navrženo řešení situace. Pro naplnění tohoto hlavního cíle je zapotřebí naplnění několika dílčích cílů.

Dílčím cílem je obecná charakteristika základních pojmů spojených se sociálním zabezpečením a jeho třemi pilíři. Dalším dílčím cílem je seznámení se sociálními službami a s jejich aktuálním rozdělením. Se sociálními službami je často propojováno dobrovolnictví, proto je dalším cílem. Následným dílčím cílem je obeznámení s mentoringem, příspěvkem na péči a nestátními neziskovými organizacemi v sociálním zabezpečení. V rámci pojmu nestátní neziskové organizace je dílčí cíl zaměřen na změny v právní úpravě. Naplnění těchto dílčích cílů nalezneme v teoretické části práce.

Dílčím cílem v praktické části je obeznámení se s konkrétní nestátní neziskovou organizací Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. Tento cíl je zaměřen především na seznámení s programy „Ve dvou se to lépe táhne“, „Podpůrná individuální práce s rodinou“ a „Rodinné konference“. Protože program „Ve dvou se to lépe táhne“ je založen na dobrovolnictví, tak je nutné informovat i o tom, jak dobrovolnictví funguje v Latě – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. Každá organizace musí řešit i finanční stránku věci, proto jedním z dílčích cílů je způsob financování konkrétního subjektu. Pro naplnění těchto dílčích cílů jsou aplikovány poznatky z dílčích cílů teoretické části práce.

Další částí pro naplnění hlavního cíle je dílčí cíl týkající se splnění podmínek k udělení akreditace pro dobrovolnickou službu. Důležitým bodem práce je zkoumání prostředí sociálně aktivizačních služeb pro rodiny a děti poskytovaných v Praze v roce 2015 a zaznamenaných změn pro rok 2016 a to prostřednictvím Registru poskytovatelů sociálních služeb a tím i objasnění funkčnosti tohoto registru.

Zhodnocení výsledků pro zodpovězení výzkumné otázky a návrh řešení je prezentován na samém závěru diplomové práce.

2.2 Metodika práce

Diplomová práce se skládá z teoretické a praktické části.

Teoretická část práce je založena zejména na provedení analýzy prostudovaných odborných materiálů. V první řadě je čerpáno z odborné literatury zaměřené na právní a sociální vědy, například Sociální politika teorie a mezinárodní zkušenost¹, Sociální služby v teorii a praxi², Právo sociálního zabezpečení.³ V práci je čerpáno také ze zahraniční odborné literatury, například Coaching and mentoring in health and social care.⁴ Dále také z právních předpisů, například zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Pro doplnění jsou využity relevantní webové zdroje, například Eur-lex, stránky Ministerstva vnitra České republiky, Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a v neposlední řadě také webové stránky nestátní neziskové organizace Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú.

V diplomové práci jsou vysvětleny základní pojmy, které jsou potřeba pro lepší pochopení praktické části práce. Důležitým bodem teoretické části je provedení komparace předchozí a nynější právní úpravy nestátních neziskových organizací. Prvními nestátními neziskovými organizacemi jsou občanská sdružení a organizační jednotky sdružení, které byly upraveny v zákoně č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, a v současné době jsou upraveny zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a přejmenovány na spolky a pobočné spolky. Druhým typem nestátních neziskových organizací jsou obecně prospěšné společnosti, které se řídí zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, kdy tato právní úprava byla zrušena zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Nadace a nadační fondy se řídí zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ze zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů v současnosti zůstává v platnosti třetí až sedmá část tohoto zákona. Dalšími nestátními neziskovými organizacemi jsou církevní

¹ TOMEŠ, I., Sociální politika teorie a mezinárodní zkušenost

² ČÁMSKÝ, P., SEMBDNER, J., KRUTINOVÁ, D., Sociální služby v ČR v teorii a praxi

³ TRÖSTER, P. a kolektiv, Právo sociálního zabezpečení

⁴ FORSTER – TURNER, J., Coaching and mentoring in health and social care

právnícké osoby, které se řídí zákonem č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Nově vznikají ústavy dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník vznikají nově sociální družstva, která lze z určitého pohledu zařadit mezi nestátní neziskové organizace. Podrobněji jsou popsány v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Syntéza je poslední metodou, která práci sjednocuje a vytváří tak jednotný a smysluplný celek.

Podklady pro praktickou část diplomové práce jsou získány na základě přímého pozorování v nestátní neziskové organizaci Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. Jedná se konkrétně o nestandardizované, zúčastněné a zjevné pozorování. Toto pozorování má určité nevýhody, které se mohou projevit v nízké míře standardizace a snadné ovlivnitelnosti sledujícího. Avšak zúčastněné pozorování přináší do této práce výhodu ve formě pochopení problému v jeho detailní hloubce s odhalením souvislostí, které by vnějším pozorováním nemusely být pochopeny, či mohly zůstat skryty. Výhodou je, že celé pozorování probíhalo v přirozeném prostředí Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. Dále také z materiálů, které jsou od této organizace získány jako například výroční zprávy a jiné interní dokumenty. Toto přímé pozorování je doplněno o polostandardizované rozhovory se zaměstnanci nestátní neziskové organizace. Na základě zúčastněného pozorování a spoluprací se zaměstnanci organizace je provedena analýza. Z praktické části jsou vyvozeny závěry o zrušení registrace sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi pro program „Ve dvou se to lépe táhne“.

3 Základní pojmy

3.1 Sociální zabezpečení

Sociální zabezpečení je „*Stav ve společnosti, kterého se dosahuje realizací ústavních práv občanů, postupně se nazýval sociální bezpečnost, sociální zabezpečení, social welfare (sociální blahobyt), sociální ochrana.*“⁵

Pojem sociální bezpečnost (social security) byl poprvé oficiálně použit ve Spojených státech amerických v roce 1935 pro označení zákona o důchodovém pojištění. V Evropě se tento pojem rozšířil po přijetí Úmluvy mezinárodní organizace práce č. 102/1952 o sociální bezpečnosti, která je přijímána jako minimální norma sociální bezpečnosti občanů.⁶

Social welfare (sociální blahobyt, sociální péče, „mít se/konati dobře“) je jeden z nejmladších pojmů, který vznikl během druhé světové války. Sociální blahobyt společně se sociálním státem (social state) vyjadřuje takový stav uskutečnění sociálního zabezpečení, který garantuje sociální bezpečnost dle lidských práv. Existují dvě pojetí social welfare. První pojetí je souhrnem opatření, která společnost vyvinula, aby zvládla sociální problémy. Druhé pojetí ztotožňuje social welfare se sociálními službami a snaží se zvýraznit pečovatelskou část obsaženou v tomto pojmu.⁷

Sociální ochrana zahrnuje pojmy sociální bezpečnosti, sociálního zabezpečení a sociálního blahobytu a zahrnuje prevenci obtížných životních událostí. Sociální ochrana má tři základní složky. Preventivní sociální ochrana obsahuje všechny kontrolní mechanismy, které zabraňují či zpomalují proces narušení integrity osoby. Preventivní sociální ochrana je buď obecná (na celou společnost) nebo adresná (konkrétní jedinec). Terapeutická sociální ochrana je většinou individuální a je založena na poskytnutí služby či věci potřebnému subjektu. Rehabilitační sociální ochrana

⁵ HUDEČKOVÁ, H., KUČEROVÁ, E., Úvod do sociální politiky, str. 2

⁶ TOMEŠ, I., Sociální politika teorie a mezinárodní zkušenost, str. 22

⁷ Tamtéž, str. 23

patří mezi nejmladší odvětví. Jedná se zde o pomoc při setrvání či začlenění subjektu do sociálního prostředí, který toto nezvládá vlastními silami.⁸

Sociální zabezpečení „*Vyjadřuje činnost, která směřuje k dosažení stavu sociální bezpečnosti.*“⁹ Sociální zabezpečení poskytuje pomoc lidem v případě ohrožení zdraví a nemoci, nezaměstnanosti, zdravotního poškození a invalidity, pracovního úrazu a nemoci z povolání, mateřství, rodičovství, stáří a úmrtí uživatele. Pomoc při konkrétních uvedených sociálních případech je poskytována pomocí nástrojů sociálního zabezpečení.

Tři na sebe navazující nástroje byly vytvořeny v rámci transformace systému sociálního zabezpečení, které jsou sociální pojištění, sociální zaopatření a podpora, také označováno jako sociální pomoc.¹⁰

3.1.1 Systém sociálního pojištění

Systém sociálního pojištění je založen na principu celospolečenské solidarity, protože do něj přispívá každý občan bez nároku na vrácení peněz. Toto pojištění se totiž využívá až v případě budoucí pojistné události tak, aby osobě byl nahrazen ušlý zisk nebo byly zaplaceny finančně náročné zdravotní úkony. Toto pojištění je zpravidla povinné. V tomto systému se neposuzuje konkrétní situace jedince, ale posuzuje se, do jaké míry jedinec přispěl.¹¹

Systém sociálního pojištění v České republice je upraven v zákoně č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, který zahrnuje tyto dílčí pojistné systémy: nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.¹² Nemocenské pojištění je povinné a v rámci tohoto pojištění jsou poskytovány nemocenské dávky, podpora při ošetřování člena rodiny, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, peněžitá pomoc v mateřství.¹³ Důchodové pojištění rozdělujeme na povinné, které obsahuje starobní důchod, invalidní důchod, vdovský či vdovecký důchod

⁸ TOMEŠ, I., Sociální politika teorie a mezinárodní zkušenost, str. 24 - 25

⁹ HUDEČKOVÁ, H., KUČEROVÁ, E., Úvod do sociální politiky, str. 2

¹⁰ TESAŘOVÁ, J., Sociální zabezpečení v sociálním systému společnosti, str. 2

¹¹ KOLDINSKÁ, K., Sociální právo, str. 24

¹² § 1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

¹³ § 2 a § 4 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění

a sirotčí důchod.¹⁴ Dobrovolné důchodové pojištění (penzijní připojištění), které obsahuje dávky starobní penze, výsluhová penze, invalidní penze a pozůstalostní penze. Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti financuje aktivní politiku zaměstnanosti jako například rekvalifikaci či veřejně prospěšné práce, ale také pasivní politiku zaměstnanosti, například podporu v nezaměstnanosti.¹⁵

3.1.2 Systém sociálního zaopatření

Sociální zaopatření je systém poskytování dávek při splnění právních nároků. Jedná se o jednu ze starých forem sociálního zabezpečení, např. vojáci byli dříve odměňováni půdou. Sociální zaopatření funguje bez přímé finanční participace občanů. Dávky jsou poskytovány ze státního rozpočtu a tím stát garantuje naplnění dávek. Sociální zaopatření v České republice je v současné době upraveno zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.¹⁶ „*Státní sociální podpora zabezpečuje jedince v situacích, na které není možné se předem připravit a předvídat je, často jsou spojené s rodinou.*“¹⁷ Jedná se například o příspěvek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné, jejichž výše záleží na výši příjmu (dávky testované). Dávky, které nezáleží na příjmu (dávky netestované), jsou například rodičovský příspěvek a pohřebné.

3.1.3 Systém sociální pomoci

Systém sociální pomoci je individualizovaný. Tomu odpovídá, že osoba nárok na sociální pomoc nenabývá na základě zákona, ale až na základě úředního rozhodnutí. Při individuálním zkoumání se zároveň řeší, v jaké míře a jakou formou se poskytne sociální pomoc osobě v nepříznivé sociální situaci. Sociální pomoc je poskytována ve formě peněžitých a věcných dávek, ale také ve formě sociálních služeb.¹⁸ Občan není zbaven sociální zodpovědnosti, ani pokud se dostal do stavu nouze. Sociální pomoc se soustřeďuje na dlouhodobě nezaměstnané osoby, staré občany, zdravotně postižené osoby, rodiny, děti, sociálně dezintegrované osoby.¹⁹

¹⁴ § 4 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

¹⁵ § 39 až § 57 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

¹⁶ TRÖSTER, P. a kolektiv, Právo sociálního zabezpečení, str. 12

¹⁷ HUDEČKOVÁ, H., KUČEROVÁ, E., Úvod do sociální politiky, str. 96

¹⁸ KOLDINSKÁ, K., Sociální právo, str. 26 - 27

¹⁹ TOMEŠ, I., Sociální politika a teorie a mezinárodní zkušenost, str. 27

„V České republice se pod pojem sociální pomoc řadí pomoc v hmotné nouzi, sociální služby, dávky poskytované osobám se zdravotním postižením.“²⁰ Sociální pomoc je financována z různých zdrojů jako například státní rozpočet, obecní rozpočet, přímé úhrady klientů či sponzorské dary.

²⁰ KOLDINSKÁ, K., Sociální právo, str. 27

3.2 Sociální služby

Pro účely zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, se sociální službou rozumí „činnost nebo soubor činností zajišťující pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení“.²¹ Sociální služby jsou důležité, protože by se bez jejich působení významná část lidí nemohla podílet na všech stránkách života společnosti a bylo by znemožněno uplatnění jejich lidských a občanských práv.²²

Sociální služby (social services) jsou používány v několika možných souvislostech. Za prvé jako druh sociální péče poskytované konáním (službou) státní (obecní) instituce ve prospěch jiné osoby. Za druhé jako činnost (výkony) ve prospěch občanů poskytované soukromoprávní nebo veřejnoprávní institucí přímo nebo soukromoprávní institucí za podpory veřejnoprávní instituce. Za třetí jako sociální práce (odborná činnost profesionálních pracovníků) ve prospěch lidí v sociální nouzi.²³ Aktivity státu, samosprávy a nestátních subjektů pomáhají společně řešit problémy jednotlivců, rodin a skupin občanů a tím pozitivně ovlivňují sociální klima celé společnosti.²⁴

Služby se poskytují místo peněžních dávek v případech, kdy je to sociálně efektivnější. Ekonomická efektivnost není a nemůže být kritériem volby „peníze versus služby“, protože poskytování a správa služeb je vždy nákladnější než poskytování peněz.²⁵

Rozsah poskytnutí sociálních služeb by měl respektovat základní lidská práva a měl by být v náležitě kvalitě. Poskytování sociálních služeb musí vycházet z individuálních potřeb konkrétního člověka, musí působit na osoby aktivizačně a tím podporovat jejich rozvoj a samostatnost. Celková snaha je vést osoby k tomu, aby dlouhodobě nesetrvávaly v nepříznivé sociální situaci.²⁶ Sociální služba nemůže převzít odpovědnost za osud člověka či jeho životní perspektivu.

²¹ § 3 písm. a, zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

²² KOZLOVÁ, L., Sociální služby, str. 17

²³ TOMEŠ, I., Sociální politika teorie a mezinárodní zkušenost, str. 29

²⁴ PRŮŠA, L., Obce, města, regiony a sociální služby, str. 21

²⁵ TOMEŠ, I., Sociální politika teorie a mezinárodní zkušenost, str. 29

²⁶ § 2 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

3.2.1 Subjekty sociálních služeb

Zřizovatelé, poskytovatelé a uživatelé jsou tři subjekty, které tvoří základní princip poskytování sociálních služeb.

- **Zřizovatelé sociálních služeb**

Zřizovatel sociálních služeb je subjekt, který je za práci poskytovatele odpovědný. Zřizovateli zařízení, která poskytují sociální služby, jsou orgány státní správy (Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky), orgány územně samosprávných celků (kraje, obce) a na území našeho státu mohou být zřizovatelem i nestátní neziskové organizace. V případě, že je zřizovatelem nestátní nezisková organizace, tak může žádat o dotace z veřejných rozpočtů. Avšak nemá na získání dotace žádný právní nárok.²⁷

- **Poskytovatelé sociálních služeb**

Poskytovatelé sociálních služeb jsou organizace poskytující jednu nebo více sociálních služeb, které jsou registrovány v registru sociálních služeb díky rozhodnutí o registraci, které vydává příslušný krajský úřad. V případě nesplnění podmínek pro registraci sociální služby není na sociální služby pohlíženo jako na sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. A zároveň není garantována kvalita poskytované sociální služby.²⁸ Ale i v případě, že tuto registraci nemají, mají povoleno poskytovat služby podobající se sociálním službám.

Poskytovatelem sociálních služeb mohou být při splnění podmínek právnické osoby (Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, kraje, obce a jimi zřizované organizace, nestátní neziskové organizace) nebo fyzické osoby. Do roku 1990 poskytovateli sociálních služeb mohly být pouze právnické osoby, protože nestátní subjekty ve své podstatě neexistovaly.

²⁷ KREJČÍŘOVÁ, O., TREZNEROVÁ, I., Malý lexikon sociálních služeb, str. 11

²⁸ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Slovník sociálního zabezpečení, str. 61

- **Uživatelé sociálních služeb**

Uživateli sociálních služeb jsou osoby, kterým je poskytována (i jednorázově) sociální služba. Uživateli sociálních služeb mohou být pouze osoby, které jsou ohroženy nebo se ocitly v nepříznivé sociální situaci (takové situace, které jedinec není schopen řešit vlastními silami) nebo jsou v ohrožení sociálního vyloučení (osoba, která se ocitá mimo běžný život společnosti z různých důvodů jako ekonomické, sociální, kulturní situaci či trestné činnosti, a proto nemá možnost se do běžného života zapojit) a jsou oprávněny tyto služby využívat dle § 4 zákona č. 106/2008 Sb., o sociálních službách.²⁹

3.2.2 Druhy sociálních služeb

Základní druhy sociálních služeb se dělí na sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence.³⁰ Takto napsané rozdělení druhů sociálních služeb by pro pochopení nestačilo, protože, každý z druhů sociálních služeb má své vykonávací subjekty.³¹

- **Sociální poradenství³²**

Sociální poradenství usiluje o to, aby uživatelé sociálních služeb měli dostatečný přehled o svých právech a povinnostech, o dostupných sociálních službách a uměli se v nich orientovat.

Sociální poradenství obsahuje dvě části a to základní sociální poradenství a odborné sociální poradenství.³³

Základní sociální poradenství musí poskytnout všichni poskytovatelé sociálních služeb. Jeho hlavním smyslem je poskytnout potřebným osobám informace, které přispějí k řešení nepříznivé sociální situace. Základní sociální poradenství je základem poskytování všech sociálních služeb, protože tato činnost je zaměřena na zjišťování rozsahu sociálního problému a zjišťování příčiny jejího vzniku. Na základě zjištěných informací jsou pak poskytovány potřebné informace, které napomáhají k řešení situace.

²⁹ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Slovník sociálního zabezpečení, str. 109

³⁰ § 32 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

³¹ Viz příloha 1 této práce

³² § 37 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

³³ Viz příloha 2 této práce

Odborné sociální poradenství je poskytováno na základě potřeb jednotlivých okruhů sociálních skupin, například v poradnách pro seniory, poradnách pro oběti trestných činů a oběti domácího násilí, atd. Z toho vyplývá, že odborné poradenství neposkytuje každá organizace, ale pouze odborné poradny. Tato služba obsahuje tři základní činnosti. Jedná se o zprostředkování kontaktu se společností, sociálně terapeutické činnosti a také pomoc při uplatňování práv. Hlavním cílem je přispět k prevenci sociálního vyloučení jak stávajících, tak potenciálních uživatelů sociálních služeb.³⁴

- **Služby sociální péče³⁵**

Služby sociální péče mají napomáhat osobám zajistit jejich fyzickou i psychickou soběstačnost a podporovat je především v jejich přirozeném prostředí. V případech, kdy toto vylučuje jejich stav, tak pomáhat zajistit dostatečně důstojné prostředí a zacházení. Každý má právo na poskytování sociální péče v prostředí, kterého ho bude nejméně omezovat. K zajištění poskytování této služby lze použít příspěvek na péči.

Služby sociální péče se dělí na několik typů, viz příloha této diplomové práce.³⁶

- **Služby sociální prevence³⁷**

Služby sociální prevence se zaměřují na zabránění sociálnímu vyloučení osob a tento stav není především způsoben neschopností pečovat o sebe z důvodu věku či zdravotního stavu. Cílem je chránit osoby před sociálním vyloučením a společnost před šířením nežádoucích sociálních jevů. Existuje několik typů zařízení pro služby sociální prevence.³⁸

Tato diplomová práce je zaměřena na Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, proto tato služba sociální prevence je popsána podrobněji. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou poskytovány v přirozeném prostředí uživatele nebo uživatel k poskytovateli dochází. Cílovou skupinou jsou rodiny s dětmi či dítětem, u které je vývoj dítěte ohrožen v důsledku dlouhodobé krizové situace, kterou rodiče nejsou schopni

³⁴ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Otázky a odpovědi k zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, str. 7

³⁵ § 38 až § 52 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

³⁶ Viz příloha 3 této práce

³⁷ § 53 až § 70 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

³⁸ Viz příloha 4 této práce

vlastními silami překonat. Může se jednat i o rodiny s dětmi, u kterých existuje i jiné riziko ohrožení vývoje jako například zdravotní postižení.

Tato služba obsahuje čtyři základní činnosti. Za prvé výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, které obsahují pracovní výchovné činnosti s dětmi a s dospělými, nácvik psychických, motorických a sociálních činností u dítěte, zajištění podmínek a podpora přiměřeného vzdělání dítěte, zajištění přiměřených volnočasových aktivit. Za druhé zprostředkování kontaktu se společenským prostředím jako například doprovázení dětí do škol či k lékaři. Třetí základní činností jsou sociálně terapeutické činnosti, které mohou vést k rozvoji sociálních schopností a dovedností, které pomáhají se začleněním do společnosti. Poslední základní činností je pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů (pomoc při obnově kontaktu s rodinou) a při obstarávání osobních záležitostí (pomoc při běžných činnostech jako je posílání korespondence, vyplnění žádostí a další).³⁹

3.2.3 Formy sociálních služeb

Poskytování sociálních služeb se dělí na tři formy. Tyto formy se u jednotlivých sociálních služeb mohou kombinovat tak, aby přinesly co největší efekt pro uživatele. První jsou pobytové služby, které jsou spojené se zajištěním ubytování v zařízeních sociálních služeb za účelem naplnění záměrů a cílů uživatele po sjednanou dobu. Další jsou ambulantní služby, o kterých mluvíme v případě, kdy osoba dochází nebo je někým doprovázena do zařízení sociálních služeb. Tyto služby jsou většinou využívány ke zmírnění nebo řešení vzniklé nepříznivé sociální situace. Poslední formou jsou terénní služby, které jsou poskytovány v přirozeném sociálním prostředí dané osoby.⁴⁰

3.2.4 Úhrada nákladů sociálních služeb

Sociální služby mohou být poskytovány za plnou úhradu nákladů, částečnou úhradu nákladů či bez úhrady nákladů (bezúplatně). V případě placení nákladů tyto náklady hradí osoba, které je sociální služba poskytována, a to dle uzavřené smlouvy s poskytovatelem. Uzavření smlouvy poskytovatele služeb a uživatele je povinné. Zákon č. 108/2006 Sb.,

³⁹ § 30 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení o sociálních službách

⁴⁰ § 33 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů přesně vymezuje, které sociální služby jsou bezplatné.⁴¹ Sociální služby jsou zpoplatněny tak, aby byly uživatelům finančně dostupné. Princip placení základních nákladů za sociální služby je postaven na příspěvku na péči. Uživatel z příspěvku na péči platí ubytování a náklady za poskytnutou péči. Pokud uživatel sociálních služeb využívá poskytování stravy, platí si tyto náklady ze svých příjmů.

3.2.5 Registrace poskytovatelů sociálních služeb

Registrace poskytovatelů sociálních služeb je na území České republiky upravena zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Smyslem tohoto institutu je zajistit, aby poskytovatel sociálních služeb před zahájením této činnosti osvědčil, že splňuje podmínky hygienické, technické, materiální, personální a to i odborného charakteru. Splnění těchto podmínek umožní poskytovateli nabízet sociální služby v požadované kvalitě a rozsahu.

Registrujícím orgánem jsou krajské úřady, které jsou příslušné podle místa trvalého (hlášeného) pobytu fyzické osoby nebo sídla právnické osoby. V případě, že zřizovatelem je Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, tak rozhoduje o registraci toto ministerstvo. Poskytovatel sociálních služeb je povinen mít uzavřenou smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při poskytování sociálních služeb.

Registrující orgán vydá na základě písemné žádosti o registraci a splnění podmínek rozhodnutí o registraci, které obsahuje označení poskytovatele sociálních služeb, identifikační číslo, druh sociálních služeb, údaj o kapacitě, okruh osob, kterým budou služby poskytovány, místo zařízení či místo poskytování sociálních služeb. Na každou sociální službu je nutná samostatná registrace. Registrace poskytovatele sociální služby je nepřevoditelná a zaniká smrtí fyzické osoby nebo zánikem právnické osoby, které byla registrace udělena. Registrace poskytovatele sociální služby se nevyžaduje ve dvou případech, a to v případě, že je sociální služba již zaregistrována v některém státě Evropské unie a jedná se o dočasný a ojedinělý stav poskytování služby na území České republiky. Druhým případem, kdy se sociální služba nemusí registrovat,

⁴¹ Viz příloha 2 až 4 této práce

je situace, pokud tuto pomoc vykonává osoba blízká nebo asistent sociální péče, který tuto činnost vykonává nepodnikatelským způsobem.⁴²

Registr poskytovatelů sociálních služeb je veden krajským úřadem, který do tohoto registru eviduje poskytovatele sociálních služeb. Registr poskytovatelů sociálních služeb je veden v listinné a elektronické podobě. Registr v elektronické podobě spravuje Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky.⁴³ Elektronický Registr poskytovatelů sociálních služeb je přístupný veřejnosti.

3.2.6 Inspekce poskytování sociálních služeb

Inspekce je orgán, který byl zřízen k tomu, aby stát, který výrazně financuje sociální služby, mohl ověřovat a kontrolovat registrované poskytovatele sociálních služeb, zda plní své povinnosti a naplňují požadavky dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.⁴⁴

Činností inspekce není pouze kontrola, ale také monitoring činnosti registrovaných poskytovatelů sociálních služeb, následné upozornění na nedostatky a pomoc k rychlému odstranění těchto nedostatků. Až v krajním případě může nastat zrušení registrace sociální služby.

V případě, že registrovaná sociální služba je zřizována krajským úřadem, tuto inspekci vykonává Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. Inspekce je prováděna v místě poskytování sociální služby a to inspekčním týmem. O výsledku inspekce se pořizuje inspekční zpráva, která je pak zapsána v Registru poskytovatelů sociálních služeb.⁴⁵

3.2.7 Standardy kvality sociálních služeb

Standardy kvality jsou základním nástrojem, kterým inspekce ověřuje, zda poskytovatelé tyto požadavky splňují a v jaké kvalitě. Standardy kvality poskytování sociálních služeb využívá inspekce jako soubor základních kritérií pro definování úrovně kvality v oblasti personální, provozní a také v oblasti vztahu poskytovatele a uživatele. Standardy kvality nejsou pouze nástrojem kontroly, ale také velmi důležitým zdrojem

⁴² ČÁMSKÝ, P., SEMBDNER, J., KRUTINOVÁ, D., Sociální služby v ČR v teorii a praxi, str. 20 - 21

⁴³ § 85 až 87 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

⁴⁴ § 97 až § 98 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

⁴⁵ KAHOUN, V. a kolektiv, Sociální zabezpečení – vybrané kapitoly, str. 361

informací, který pomáhá specifikovat poskytovatelům služeb úmysl vyjádřený v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, tedy především snahu státu přiblížit se k běžným evropským standardům a zejména respektovat lidskou důstojnost.⁴⁶ Registrační standardy sociálních služeb zahrnují patnáct standardů, které se dělí do třech kategorií.⁴⁷ Konkrétně na procedurální, personální a provozní standardy.

- **Procedurální standardy⁴⁸**

Mezi procedurální standardy jsou zahrnovány standardy označené jako ochrana práv uživatelů sociálních služeb, tedy práva, která pro poskytování služby vytváří taková pravidla, která brání zneužití moci a postavení organizace ve vztahu k uživatelům služeb. Standardy ohledně cíle služby a způsobů jejich dosahování, které jsou v souladu se sociálními službami a mají konkrétně vymezenou cílovou skupinu. Sociální služby mají jasně stanovené podmínky přijetí, které jsou všem známy, a služba je poskytována bez diskriminace uživatelů. Organizace, která poskytuje sociální službu, uzavírá s uživatelem srozumitelnou písemnou dohodu, ve výjimečných případech se může jednat o ústní dohodu. Poskytování sociálních služeb je v souladu s individuálními potřebami a přáními uživatele, individuální plánování je v písemné podobě a průběžně se aktualizuje. Dopad sociální služby na život uživatele není negativní, snaží se podpořit uživatele v žití s ostatními vrstevníky. Organizace má jasně stanoveny, které údaje uživatele jsou nutné pro poskytování sociální služby. Uživatel sociálních služeb může podat stížnost, aniž by tím byl nějak ohrožen, a je o této možnosti informován. Organizace se snaží nabídnout uživateli co nejvíce možností využívání služeb.

- **Personální standardy⁴⁹**

Mezi personální standardy jsou zahrnovány standardy označené jako výběr, přijímání a zaškolování nových pracovníků. Pracovníci jsou vybíráni v souladu s příslušnými platnými právními normami a s ohledem na potřeby uživatelů, avšak také s ohledem na cíle organizace. Organizace jsou povinny zaškolit nové pracovníky.

⁴⁶ ČÁMSKÝ, P., SEMBDNER, J., KRUTINOVÁ, D., Sociální služby v ČR v teorii a praxi, str. 24 - 26

⁴⁷ KOZLOVÁ, L., Sociální služby, str. 55 - 59

⁴⁸ Tamtéž, str. 56 - 58

⁴⁹ Tamtéž, str. 58 - 59

Zřizovatel pracovníkům poskytuje kvalitní zázemí pro práci a poskytování sociálních služeb. Profesionální rozvoj pracovníků a pracovních týmů zabezpečuje organizace.

- **Provozní standardy⁵⁰**

Mezi provozní standardy jsou zahrnovány standardy označené jako místní a časová dostupnost služby, místo a denní doba odpovídá cílům sociální služby. Poskytovatel sociálních služeb o sobě informuje potenciální uživatele, laickou i odbornou veřejnost a příslušné instituce veřejné správy. Prostředí a materiálně technické zázemí odpovídá kapacitě i charakteru poskytované služby. Organizace je připravena na nouzové a havarijní situace a to tak, že má písemně zpracované plány postupů a řešení těchto situací. Poskytovatel dává váhu na poskytování kvalitních služeb, které neustále zefektivňuje a zvyšuje kvalitu služeb. Organizace má jasné představy o svých zdrojích a nákladech a musí být schopna je prokazatelně doložit.

Jednotlivé standardy jsou popsány do kritérií a vět, které přibližují jednotlivá kritéria. Tato kritéria jsou jednotlivě bodově hodnocena na stupnici od 0 (nesplnění) do 3 bodů (výborné splnění). Hodnocení provádějí inspektoři sociálních služeb a stanoví procento naplnění standardů.⁵¹

3.2.8 Financování sociálních služeb

Sociální služby jsou financovány z různých zdrojů. Patří k nim úhrady od klientů, dotace z veřejných rozpočtů, dotace z evropských fondů, prostředky získané vlastní činností poskytovatele, sponzorské dary, výnosy veřejných sbírek a další.

K naplnění zákonných povinností zajištění dostupnosti sociálních služeb na daném území se krajům ze státního rozpočtu poskytují účelové dotace, které jsou určeny na pokrytí běžných výdajů s poskytováním základních sociálních služeb. Účelové dotace se dále poskytují obcím s rozšířenou působností, jednotlivým registrovaným poskytovatelům. Na poskytnutí těchto dotací nevzniká žádný právní nárok.⁵²

⁵⁰ KOZLOVÁ, L., Sociální služby, str. 59 - 60

⁵¹ MALÍK HOLASOVÁ, V., Kvalita v sociální práci a sociálních službách, str. 55

⁵² KAHOUN, V. a kolektiv, Sociální zabezpečení – vybrané kapitoly, str. 361 - 362

Financování neziskových organizací je z dotací Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky poskytováno na jeden rok. Tento fakt znemožňuje dlouhodobější plánování. Některé neziskové organizace dostávají neformální příslib podpory i na další rok, ale přesto musí stále uvažovat o jiných způsobech financování své činnosti.⁵³

⁵³ KOZLOVÁ, L., Sociální služby, str. 33

3.3 Dobrovolnictví

Dobrovolnictví (volunteering) má dlouhou tradici, protože solidarita a vzájemná pomoc tvoří základ lidské existence. Proto definice dobrovolnictví i dobrovolníka existuje v různých variantách. *“Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.”*⁵⁴ Dobrovolnictví je často vyslovováno společně s veřejně prospěšnou činností. I na území dnešní České republiky má dobrovolnictví své historické kořeny, které sahají do období urbanizace v 19. století. Avšak i tak se na tuto činnost v naší zemi díváme trochu jinak než ostatní státy, protože na našem území byla v letech 1948 až 1989 (období komunistického režimu) dobrovolnická činnost spíše nařizována než vykonávána z vlastní vůle.⁵⁵

V současné době se snaží například Národní dobrovolnické centrum (HESTIA) ukázat dobročinnost (filantropii) z jiného úhlu pohledu a objasnit mýty o dobrovolnictví. Snaží se vyvrátit názory, že dobrovolnictví je oběť, je zcela zadarmo, jedná se o levnou pracovní sílu nebo dokonce, že se jedná o amatérismus. Ukazuje, že dobrovolnictví je o spolupráci, komunikaci a také o odborném řízení. Dobrovolníci spoluvytváří hodnoty, které jsou občas i spontánní a kreativní.⁵⁶ Oceněním jejich činnosti je například cena Křesadlo - dobrovolnictví nám pomáhá vykřesat jiskry lidství *„Cena pro obyčejné lidi, kteří dělají neobyčejné věci.”*⁵⁷

Dobrovolnictví je v České republice poskytováno v různých oblastech, jako je ekologie, kultura, humanitní práce a lidské práva, sociální a zdravotní oblast, sport a vzdělání a v neposlední řadě také je nabízeno zahraniční dobrovolnictví.⁵⁸ Dobrovolnictví je z velké části poskytováno žáky a studenty středních, vyšších odborných a vysokých škol.⁵⁹

Dobrovolnictví je často spojováno s nestátními neziskovými organizacemi, které kritizovaly, že v České republice není žádná řádná právní úprava a také to,

⁵⁴ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O., Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích, str. 35

⁵⁵ HOUT, M., NNO a dobrovolnictví v ČR a Rakousku, str. 3 - 5

⁵⁶ HESTIA – NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM, Průvodce dobrovolnictvím pro neziskové organizace, str. 4 - 6

⁵⁷ HESTIA – NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM, Historie ceny Křesadlo, celý dokument

⁵⁸ HOUT, M., NNO a dobrovolnictví v ČR a Rakousku, str. 6

⁵⁹ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O., Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích, str. 126

že se stát v této oblasti málo angažuje. Z těchto důvodů v roce 2001 v rámci Mezinárodního roku dobrovolníků vyhlášeném Organizací spojených národů vznikl první návrh zákona, který řeší dobrovolnickou službu.⁶⁰

Dobrovolnická služba se v současné době v České republice řídí zákonem č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon popisuje, za jakých podmínek podporuje stát dobrovolnickou službu. Dobrovolnickou službu definuje jako činnosti, při kterých dobrovolník poskytuje pomoc nezaměstnaným, sociálně slabým, zdravotně postiženým a seniorům. Spadá sem i pomoc imigrantům a příslušníkům národnostních menšin. Zároveň můžeme do dobrovolné služby zařadit pomoc osobám ve výkonu trestu odnětí svobody, drogově závislým, pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase, pomoc osobám trpícím domácím násilím a další jiné možnosti.⁶¹

Dobrovolnická služba je dělena na službu krátkodobou a dlouhodobou. Dlouhodobá dobrovolnická služba je taková služba, která trvá déle než 3 měsíce. Krátkodobá dobrovolnická služba je tedy taková služba, která trvá maximálně 3 měsíce. Dobrovolník je fyzická osoba, která je starší 15 let. V případě, že dobrovolník chce poskytovat dobrovolnickou službu v zahraničí, musí dosáhnout alespoň věku 18 let. Současně, aby se stal dobrovolníkem dle tohoto zákona, musí se pro poskytování dobrovolnické služby svobodně rozhodnout. Takováto služba musí být prováděna mimo pracovní vztah, v případě studentů mimo školní vzdělání či studium. Zaštiťující organizací je dle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů veřejně prospěšná organizace, která sídlí v České republice a vybírá, eviduje a připravuje dobrovolníky na jejich dobrovolnickou službu. V případě výběru dobrovolníka je s ním uzavřena smlouva o výkonu dobrovolnické služby a uzavřena pojistná smlouva kryjící odpovědnost za škodu na majetku a zdraví. Dobrovolníkovi za výkony v dobrovolnické službě nenáleží žádná odměna.⁶²

⁶⁰ HESTIA – NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM, Posílení kapacity vzdělávání nestátních neziskových organizací, str. 5

⁶¹ Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁶² Tamtéž.

Tímto zákonem se musí řídit akreditované organizace. Tuto akreditaci uděluje Ministerstvo vnitra České republiky a to na návrh akreditační komise. V současné době se uděluje na dobu 4 let, v předchozích letech se tato akreditace udělovala na 3 roky. Ministerstvo vnitra České republiky vede seznam organizací, kterým udělilo tuto akreditaci. V případě nesplnění pravidel může být udělená akreditace zrušena. Významnou částí tohoto zákona pro registrované organizace je možnost poskytování dotace na pojistné (za škody či na důchodové), na část výdajů spojených s evidencí a přípravou dobrovolníků či dokonce se samotným výkonem dobrovolnické služby.⁶³

Vývoji dobrovolnictví v České republice velice pomohl „Evropský rok dobrovolných činností na podporu aktivního občanství“, kterým byl označován rok 2011 a který měl čtyři základní cíle. Prvním cílem bylo vytvořit příznivé prostředí pro dobrovolnictví v rámci celé Evropské unie. Dalšími cíli bylo umožnit organizátorům dobrovolných činností zlepšovat jejich kvalitu, uznávat a oceňovat dobrovolnou činnost. Poslední cíl, avšak stejně podstatný jako předchozí, bylo zlepšování povědomí o hodnotě a významu dobrovolnictví.⁶⁴

Dobrovolnictví v sociálních službách je v určitém ohledu specifické, protože sociální služby samotné jsou specifické už svým cílem, rozsahem i klientelou. Většinou se jedná o překonání nějakého hendikepu, snaha integrace klienta do skupiny nebo alespoň zmírnění jeho sociálního vyloučení. Dobrovolnictví do sociálních služeb přináší své zvláštnosti. Osoba dobrovolníka je klientovi bližší než lékař nebo úředník a to nejen geograficky, ale i z hlediska zájmů a věku. Protože dobrovolník není profesionál, klient se nemusí cítit tolik svázaný.⁶⁵ Mezníkem dobrovolnictví v sociálních službách bylo přijetí zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Avšak v původní verzi tohoto zákona nebyla zmínka o dobrovolnících v okruhu pracovníků v sociálních službách, což by znamenalo úplné vyloučení dobrovolnictví z celé řady činností v sociálních službách. Dne 16. října 2007 vyšlo doplnění o tuto část „*Při poskytování sociálních služeb působí rovněž dobrovolníci*

⁶³ Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁴ TOŠNER, J., KOHOUTOVÁ, A., Komentář k zákonu č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, celý dokument

⁶⁵ HESTIA – NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM, Metodika dobrovolnictví v sociálních službách, str. 5

za podmínek stanoveným zvláštním právním předpisem.⁶⁶ Tímto doplněním byla povolena činnost dobrovolnické služby, která je vedena jako akreditovaná. Toto vedlo k další diskuzi ohledně neformálního dobrovolnictví. Nakonec k tomuto tématu bylo vydáno stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky, že v případě dodržení určitých podmínek může být vykonávána neformální dobrovolnická služba v sociálních službách.⁶⁷ Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů byl znovu novelizován v roce 2014. Tato novelizace reaguje především na požadavky vyplývající ze zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).⁶⁸ Protože zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů nepatří k nejnovějším, tak je možné očekávat další novelizace či dokonce zcela nový zákon k této tématice.

⁶⁶ § 115 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

⁶⁷ HESTIA – NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM, Metodika dobrovolnictví v sociálních službách, str. 13 - 15

⁶⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY ČESKÉ REPUBLIKY, Informace o novele zákona o dobrovolnické službě, celý dokument

3.4 Mentoring

První písemnou zmínku o mentoringu (mentorství) lze nalézt v eposech od Homéra „Ilias a Odyssea“.^{69, 70}

Mentoring je definován jako „*Blízký, individuální, mezigenerační vztah staršího, zkušenějšího mentora, který má zájem předat své zkušenosti a vědomosti mladšímu, méně zkušenému chráněnci.*“⁷¹ Toto jsou typické znaky jak pro mentoring formální tak pro mentoring přirozený. Takto definovaný mentoring má významnou hodnotu pro obě zúčastněné strany, ale také pro veřejný sektor.⁷² Mentoring může být jak krátkodobý tak dlouhodobý. Mentoring je často propojován s pojmem koučování (coaching). Tyto dvě činnosti jsou ve svém základu velmi podobné, protože se snaží zlepšit lidské dovednosti, vytvářejí závazek podpory, při kterém se zlepšuje naslouchání a také dovednost srozumitelné komunikace. Avšak nejsou tyto pojmy identické, protože mentoring je pokračující vztah, který může trvat delší dobu, jedná se o méně formální vztah, než se vytvoří při koučování. Koučování má jasně nastavený časový limit, strukturu a jasně specifikovaný cíl. Mentoring je obvykle využíván v rozvoji osobnosti, ale také v personálním a kariéřním rozvoji.⁷³ S mentoringem se můžeme setkat opravdu v jakékoli sféře, ale dále se práce zabývá pouze mentoringem ve sféře dobrovolnické.

Přirozený mentoring je takový druh mentoringu, který není nijak uměle vytvářen. Přirozeným mentorem (osobou, která má větší zkušenosti a znalosti a stará se o svého chráněnce) mohou být například příbuzní, sousedé, učitelé či dokonce sportovní trenéři. Ve 40 % případů se jedná o mentory, kterými jsou osoby blízké rodině či z rodiny jako sourozenci, prarodiče a další. Tento typ mentoringu v postmoderní společnosti pozvolna mizí. Pro toto vytrácení jsou různé důvody, jako například větší počet dětí v rodině, výchova dítěte jedním rodičem, vyšší časová náročnost zaměstnání, chudoba či vyšší míra respektování individuality dítěte než dříve.⁷⁴

⁶⁹ Kde je popsáno, jak Odysseus žádá mentora, aby se postaral o jeho syna Télémachuse, a zároveň ho naučil všemu, co zná.

⁷⁰ FORSTER – TURNER, J., *Coaching and mentoring in health and social care*, str. 11

⁷¹ BRUMOVSKÁ, T., SEIDLOVÁ MÁLKOVÁ, G., *Mentoring*, str. 11

⁷² FORSTER – TURNER, J., *Coaching and mentoring in health and social care*, str. 12

⁷³ CONNOR, M., POKORA, J., *Coaching and mentoring at work*, str. 11 - 14

⁷⁴ BRUMOVSKÁ, T., SEIDLOVÁ MÁLKOVÁ, G., *Mentoring*, str. 11 - 18

Z důvodu nedostatku přirozeného mentoringu vznikají formální mentorské vztahy. Tyto formální vztahy jsou založené na mentoringových programech, které uměle vytvářejí mentorský vztah. Velmi nutné je profesionální vedení tohoto umělého vztahu, protože nesprávný vztah může být poškozující a to pro obě zúčastněné strany. Tento formální vztah musí překonat určitá rizika, která se pojí se zprostředkováním takového vztahu. Kvalitní formální vztah se může vyjádřit pravidelností, odolností a dlouhodobostí vztahu. Ale také tím, že existuje určitý pocit blízkosti, důvěry a vcítění se jednoho do druhého.⁷⁵

Mentoringové programy se dělí podle formy vytváření vztahů, podle prostředí svého vzniku nebo podle struktury a cíle. Mentoringové programy podle formy vytváření vztahů představuje klasický mentoring, který je založen na vztahu staršího mentora s mladším méně zkušeným svěřencem. Vrstevnický mentoring je specifickým vytvořením vztahu staršího mentora a mladšího svěřence, ale jejich věkový rozdíl je minimální, můžeme o nich mluvit jako o vrstevnících. Dále existuje mezigenerační mentoring, u kterého mluvíme o zprostředkovaném vztahu mezi mladým nezkušeným klientem s mentorem ve věku 55 let a více, případně osobou v důchodovém věku. Skupinový mentoring je založen na scházení se skupiny dětí (svěřenců) a jednom či více mentorů. Poslední skupinou v rámci rozdělení podle formy vytváření vztahů je e-mentoring založený na současné zvyšující se možnosti vzniku vztahů přes internet.

Mentoringové programy podle prostředí svého vzniku dělíme na komunitní mentoring, kde záleží na rozhodnutí dvojice spolupracovat, a mentoring odehrávající se na předem určeném místě. Mentoringové programy podle struktury a cíle můžeme rozdělit na zaprvé vztahový – vývojový, psychosociální mentoring, kde, jak už z názvu vyplývá, je hlavním cílem vybudování kvalitního vztahu klienta s mentorem. Za druhé instrumentální mentoring, ve kterém jde primárně o získání nových dovedností a kompetencí.⁷⁶

⁷⁵ BRUMOVSKÁ, T., SEIDLOVÁ MÁLKOVÁ, G., Mentoring, str. 11 - 18

⁷⁶ Tamtéž, str. 18 - 30

3.5 Příspěvek na péči

Příspěvek na péči je po změně právní úpravy z roku 2006 zcela nový nástroj financování sociálních služeb, který výrazně pomůže dalším pozitivním změnám v této oblasti. Jedinec, který potřebuje pomoc, není závislý na poskytovateli sociální služby a stává se z něj spíše aktivní klient. Příspěvek na péči sjednotil možnosti získání finančních prostředků všemi subjekty a zvýšil prvek spoluúčasti občana při řešení jeho sociálního problému.

Příspěvek na péči je poskytován osobám, které jsou závislé na pomoci jiné fyzické osoby. Osoby mladší jednoho roku na tento příspěvek nemají nárok. Tímto způsobem se stát podílí na zajištění sociálních služeb, protože tento příspěvek je hrazen ze státního rozpočtu a rozhoduje o něm krajská pobočka Úřadu práce.⁷⁷

Při posuzování stupně závislosti osoby na pomoci se hodnotí schopnost zvládat 10 základních životních potřeb: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost (tato poslední schopnost se u osob mladších 18 let neposuzuje).⁷⁸ Toto zkoumání je dost omezené a není zde velký prostor pro individuální posouzení každého člověka jednotlivě a zhodnocení jeho nároku na příspěvek na péči.

3.5.1 Řízení o příspěvku na péči

Přiznání nároku na příspěvek na péči předchází vcelku složitý proces. Na začátku musí žadatel podat na příslušný Úřad práce žádost, která musí obsahovat všechny povinné informace. Nejde jen o osobní údaje, ale např. určení, jak bude vyplácen příspěvek, doklad o tom, jaké má žadatel příjmy, jaké služby bude využívat a kde (v případě, že je to již žadateli známo).⁷⁹ Díky zavedení tohoto příspěvku je zcela na žadateli, jakého poskytovatele služeb si vybere. Tímto způsobem roste konkurence mezi jednotlivými poskytovateli a vzniká tak větší motivace nabízet vyšší kvalitu služeb než nabízejí ostatní subjekty.

Po podání a zpracování žádosti následuje proces posouzení stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby a těmto šetřením se musí žadatel podrobit.

⁷⁷ § 7 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

⁷⁸ § 9 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

⁷⁹ § 24 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Tuto činnost zahajuje sociální pracovník příslušného Úřadu práce, který po vykonání šetření sepíše zprávu. Následuje šetření lékaře Okresní správy zabezpečení, který hodnotí funkční dopady zdravotního stavu na soběstačnost. Šetření jsou vykonávána v přirozeném sociálním prostředí žadatele a tak, aby byl brán ohled na lidská práva a lidskou důstojnost. Lékař Okresní správy sociálního zabezpečení ve většině případů vychází z písemné dokumentace, kterou mu poskytl ošetřující lékař žadatele. Všechna šetření jsou vykonávána s ohledem na žadatele, proto trvají maximálně několik hodin. O poskytnutí či neposkytnutí příspěvku rozhoduje příslušný Úřad práce.

3.5.2 Výše a vyplácení příspěvku na péči

Výše příspěvku na péči závisí na věku a na stupni závislosti posuzované osoby. V příloze této diplomové práce jsou uvedeny základní výše příspěvku podle stupně závislosti a věku žadatele o příspěvek na péči. Konkrétně se jedná o dvě tabulky rozděluje žadatele dle věku (do a nad 18 let). Tento příspěvek může být zvýšen až o 2 000 Kč za kalendářní měsíc v určitých případech dle § 12 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.⁸⁰

⁸⁰ Viz příloha 5 a 6 této práce

3.6 Nestátní neziskové organizace

Nestátní neziskové organizace spadají do tzv. třetího sektoru, který je označován také jako občanský sektor, dobrovolnický sektor, neziskový sektor nebo může také být označen pojmem sociální ekonomika. Nestátní neziskové organizace lze definovat přes skladbu pěti prvků. Tyto subjekty jsou organizované, čímž je myšleno, že mají jasně stanovenou strukturu, pravidla, náplň činnosti (zakládací smlouva). Nestátní neziskové organizace jsou soukromé, tedy vystupují odděleně od vlády. Znamená to, že nejsou na vládě finančně či jinak závislé. Velmi podstatnou složkou je, že si tyto organizace nerozdělují zisk, ale zpětně zisk vkládají do činnosti nestátní neziskové organizace. Dalším prvkem je, že jsou samosprávné, tedy mají interní vedení s vlastními autoritami, které rozhodují o jejich záležitostech. Poslední částí definice je, že jsou dobrovolné, počítají s účastí dobrovolníků, avšak vzájemně se liší v intenzitě a formě využívání tohoto prvku.⁸¹ Přes tyto společné znaky jsou v každé zemi považovány jiné subjekty za nestátní neziskové organizace.

Neziskový sektor má v českých zemích dlouhou a bohatou tradici. Avšak tato tradice byla zpřetrhána s nástupem totalitních režimů, kdy byla svobodná iniciativa považována za nežádoucí. Po celou dobu zůstala v činnosti pouze jedna nadace „Nadání Hlávkových“. Celý tento sektor zajisté prodělal jedny z nejdynamičtějších změn. Nestátní organizace se znovu výrazně prosazují na území dnešní České republiky až po roce 1989. Hlavní úspěch těchto organizací je založen na tom, že občané mají větší důvěru sami v sebe než ve státní instituce. Tyto organizace jsou velice mladé, a proto se i pomaleji učí.⁸²

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace je poradní, iniciativní a koordinační orgán vlády České republiky. Jedná se o jediný orgán státní správy, který se zabývá výhradně problematikou neziskového sektoru. Tato rada, i když v jiné podobě (Rada pro nadace) vznikla v roce 1992. Rada soustřeďuje a projednává prostřednictvím svého předsedy vládě materiály týkající se nestátních neziskových organizací a vztahující se k vytváření vhodného prostředí pro jejich činnost a existenci. Rada vlády pro nestátní neziskové organizace plní mnoho úkolů. Například sleduje a informuje

⁸¹ SALAMON, L. M. a kol., Global civil society: An overview, str. 7 - 8

⁸² MALINA, J. a kol., Panoráma biologické a sociokulturní antropologie, str. 145 - 148

vládu České republiky o používání finančních zdrojů z Nadačního investičního fondu, spolupracuje s kraji na budování regionální politiky vůči nestátním neziskovým organizacím a další.⁸³

3.6.1 Historie právních typů neziskových organizací

- **Občanská sdružení**

Prvním typem zavedených neziskových organizací byla občanská sdružení, která vznikla dle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. Na ten se v dnešní době společnost dívá jako na dosti idealistický či euforický, protože jeho hlavním cílem bylo rychle umožnit občanům se svobodně sdružovat. Tento zákon je velmi obecný, a protože další právní úpravy proběhly výrazně později, tak nejčastější formou organizací byla občanská sdružení, která ne vždy odpovídala povaze občanských sdružení dle uvedeného zákona. V tomto zákoně je neúplná úprava o zániku těchto sdružení, protože zánik není vázán na výmaz ze seznamu vedeného Ministerstvem vnitra České republiky.^{84, 85} Toto vše vede k netransparentnosti a zkreslení informací o počtu občanských sdružení a organizačních jednotek sdružení. Občanské sdružení si tyto jednotky může vytvořit, ale jednotky jsou součástí sdružení jako celku.⁸⁶

- **Obecně prospěšné společnosti**

Druhým zavedeným typem neziskových organizací se staly obecně prospěšné společnosti dle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Hlavní rozdíl od občanských sdružení byl, že tyto organizace byly financovány z vlastních příjmů. Mělo se jednat o takzvané podnikatelské subjekty uvnitř neziskového sektoru. Avšak tento záměr se nepovedlo přenést do reality a to hned z několika důvodů. Lidé stále zakládali občanská sdružení, protože jsou z hlediska povinností výhodnější. Jedním z dalších důvodů bylo, že do roku 1998 obecně prospěšné společnosti nebyly příjemci státních dotací, které představovaly vysokou podporu organizací.⁸⁷

⁸³ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, Rada vlády pro nestátní neziskové organizace

⁸⁴ MALINA, J. a kol., Panoráma biologické a sociokulturní antropologie, str. 145 - 146

⁸⁵ VAJDOVÁ, T., Zpráva o neziskovém sektoru v České republice, str. 7 - 8

⁸⁶ Viz příloha 7 této práce

⁸⁷ MALINA, J. a kol., Panoráma biologické a sociokulturní antropologie, str. 146

- **Církev a náboženské společnosti**

Třetím typem organizací vystupujících v občanském sektoru byly církevní a náboženské společnosti, které se řídily zákonem č. 308/1991 Sb., o svobodě víry a postavení církví a náboženských společností. Ten byl nahrazen zákonem č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Mluví se o něm jako o kontroverzním zákoně, protože chtěl i do této oblasti neziskových organizací zavést registrační povinnost.⁸⁸

- **Nadace a nadační fondy**

Nadace byly výrazně jiné než předchozí organizace, protože se původně jednalo o účelové sdružení majetku, nikoli primárně o lidské aktivity. První zmínka o nadaci je v novele z roku 1992 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, která nadaci nedefinuje jako samostatnou organizaci, ale pouze jako možnost zřízení nadace za účelem naplňování veřejně prospěšných cílů. Tato nejasná definice způsobovala, že „všichni dělali všechno“ a nadace nebyla nijak odlišena od ostatních organizací. Až se zákonem č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, přicházelo pročištění tohoto prostoru a jasné definování nadací. Vznikaly také nadační fondy, které nemusely vytvářet nadační jmění.⁸⁹ Tento zákon přinášel pozitivum ve formě větších možností nakládání s nadačním jměním. Ale také ponechával pouze grantové a správní náklady, tedy nebylo možno evidovat zvláště náklady na vlastní projekty, a to vedlo k neúměrně vyšším grantovým nákladům, které snižovaly důvěryhodnost nadace.⁹⁰

V nedávné historii ovlivnily neziskový sektor dvě důležité události. Vstup České republiky do Evropské unie dne 1. května 2004, se kterou jsou výrazně spojeny strukturální fondy. Tyto fondy neziskové organizace buď posílí či zničí. Vliv na neziskový sektor můžeme sledovat i na grafu o neziskových organizacích, který je uveden v příloze této diplomové práce.⁹¹ Druhou událostí byla reforma

⁸⁸ MALINA, J. a kol., Panoráma biologické a sociokulturní antropologie, str. 146

⁸⁹ Tamtéž, str. 146 - 147

⁹⁰ VAJDOVÁ, T., Zpráva o neziskovém sektoru v České republice, str. 8

⁹¹ Viz příloha 8 této práce

veřejné správy (kolem roku 2000), kterou jsou upraveny kraje, které výrazně ovlivňují činnost nestátní organizace.

Zásadní problém nastal při spolupráci s veřejnou správou, která tehdy byla dle nestátních organizací velmi byrokratická. Ale současné výzkumy dokazují, že tato kooperace je nutná, protože přináší významné obohacení vystupujících subjektů. Tato spolupráce se dnes nazývá partnerstvím a představuje poskytování služeb neziskovou organizací, ale je hrazené vládními prostředky. Tato spolupráce se nejvíce daří v Německu a ve Velké Británii. Tento princip se objevuje v legislativě Evropské unie, ale každý stát si upravuje jednotlivá pravidla. Dle Komise Evropských společenství a jejich Zelené knihy o partnerství veřejného a soukromého sektoru a právu společenství o veřejných zakázkách a koncesích z roku 2004 je označeno toto partnerství jako tzv. Public Private Partnership (PPP) a jedná se o spolupráci za účelem zajištění financování, výstavby, obnovy, správy, údržby veřejné infrastruktury či poskytování veřejné služby. Veřejný sektor má na starosti kontrolovat dodržování vymezených standardů.⁹²

Termín nestátní neziskové organizace není v České republice nijak právně ukotven. Národní hospodářství v České republice dělíme na ziskový a neziskový sektor. Neziskový sektor můžeme dále dělit na veřejný a soukromý sektor a sektor domácností.

Výše uvedené právní formy neziskových organizací ovlivnila nová právní úprava, která se týká zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

3.6.2 Současné právní typy neziskových organizací

- **Spolek**

Právní osoba spolek vzniká a řídí se v základních náležitostech § 214 až § 302 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Spolek může být založen za účelem hlavní činnosti uspokojování a ochrany zájmů, pro které byl založen a vedlejší hospodářské činnosti, která podporuje hlavní činnost. Z původních občanských sdružení se povětšinou stávají spolky a z jejich původních organizačních jednotek se stávají

⁹² COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, Green paper on public-private partnership and community law on public contract and concessions, str. 3

pobočné spolky. Tato transformace proběhla z velké části automaticky. Avšak v některých případech musí subjekty pozměnit do tří let (tedy do roku 2017) své stanovy tak, aby odpovídaly zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.⁹³ Také v případě, že neodpovídá název nové úpravě: „*Název spolku musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí však zkratka z. s.*“⁹⁴ je spolek povinen tento stav změnit do dvou let tedy do roku 2016 na odpovídající.⁹⁵ Tento posun z občanských sdružení na spolky není pouze estetický, ale jedná se především o kvalitativní posun. Například je přesněji upravena jejich účelová náplň či vnitřní organizace. Významný vliv má také zavedení veřejného rejstříku spolků, který je veden rejstříkovými (krajskými) soudy. Tato událost vede k lepší orientaci pro veřejnost, protože v tomto rejstříku se nachází nejen základní informace o spolku jako je název spolku, sídlo, předmět činnosti, den vzniku a další, ale také jejich stanovy, seznam aktuálních členů statutárního orgánu či seznam jejich pobočných spolků.⁹⁶ Právnícké osoby sdružení mají povinnost doplnit informace do veřejného rejstříku spolků do tří let (tedy do roku 2017) tak, aby zapsaný stav odpovídal stavu požadovanému v zákoně č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.⁹⁷ V případě, že nedokáží vyhovět nové (výše vysvětlené) právní úpravě, mají možnost se transformovat v sociální družstvo či zapsaný ústav.

- **Ústav**

Zapsaný ústav se řídí § 402 až § 418 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Ústav je taková právnická osoba, která vykonává činnost užitečnou společensky nebo hospodářsky, při které využívá své osobní a majetkové složky. V případě, že ústav vykonává jinou vedlejší činnost, tak tato činnost nesmí nijak ovlivňovat kvalitu hlavní činnosti. Na rozdíl od spolku se jedná o právní formu, která je spíše zaměřena na zaměstnanecký princip. Ústavy jsou myšleny jako nástupci obecně prospěšných společností. Na ústav se mohou transformovat obecně prospěšné společnosti či občanská

⁹³ § 3041 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁹⁴ § 216 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁹⁵ § 3042 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁹⁶ § 25 až § 29 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

⁹⁷ PLÍHAL, T., Zápis spolku do spolkového rejstříku a jiné subjekty do něj zapisované a v něm zapsané, celý článek

sdružení. Název ústavu musí obsahovat „zapsaný ústav“ či využít zkratku z.ú.⁹⁸ „Ústav vzniká zápisem do veřejného rejstříku.“⁹⁹ Tyto ústavy jsou vhodné pro poskytování různých veřejně prospěšných služeb. Výhodou měl být „zákon o statusu veřejné prospěšnosti“, podle kterého by byly odlišeny veřejně prospěšné společnosti od ostatních organizací. Společnostem s tímto označením by vznikaly výhody (daňové úlevy), ale i specifické povinnosti (speciálně vypracované výroční zprávy). Tento zákon neprošel a proto organizace, které chtějí být veřejně prospěšné, musí pouze toto o sobě prohlásit.¹⁰⁰

- **Obecně prospěšné společnosti**

Zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník byla zrušena právní úprava obecně prospěšných společností a nelze již zakládat nové obecně prospěšné společnosti. Avšak obecně prospěšné společnosti založené před dobou účinnosti tohoto zákona mohou stále zůstat ve formě obecně prospěšných společností a stále se řídit dosavadními předpisy. Stávající obecně prospěšné společnosti mají také možnost se transformovat a to na ústav, sociální družstvo, nadaci či nadační fond.¹⁰¹

- **Nadace a nadační fondy**

Nadace a nadační fondy se řídí zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, předtím se řídily zákonem č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (v současnosti zůstává v platnosti třetí až sedmá část tohoto zákona). Pod § 303 až § 401 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník lze nalézt nadace a nadační fondy pod souhrnným pojmem fundace. Fundace je definována jako právnická osoba vytvořená majetkem vyčleněným k určitému účelu a k tomuto účelu je vykonávána i její činnost.

Nadace vzniklé dle staré právní úpravy jsou považovány za nadace i nadále. Nadace je založena k trvalé společenské službě či hospodářské užitečnosti. Účelem nadace může být veřejná prospěšnost (podpora obecného blaha), ale i dobročinný účel (pro určitý okruh osob). V rámci dobročinného účelu se jedná o rozšíření původní

⁹⁸ § 402 až § 404 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁹⁹ § 407 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁰⁰ SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY, Zamítnutí návrhu zákona o statusu veřejné prospěšnosti, celý dokument

¹⁰¹ ZUSKA, K., KLIMAN, M., Vybrané aspekty nového občanského zákoníku a jejich dopad na neziskový sektor – část I. – obecně prospěšné společnosti od roku 2014, celý dokument

právní úpravy. V současné době nadace mohou podnikat, avšak pouze v případě, že se jedná o vedlejší činnost a výtěžky slouží k podpoře jejího účelu a také zároveň pokud není podnikatelská činnost zakázána v nadační listině.¹⁰² Z toho vyplývá, že nadace je založena nadační listinou, kterou může být zakládací listina či pořízení pro případ smrti (závěť). Vznik nadace je vázán na zápis do veřejného rejstříku. Zakládací listina se v současné době může měnit snáze, než tomu bylo při minulé právní úpravě, tedy zákonu č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zakladatel má právo označit určité části nadační listiny za nezměnitelné. Účel nadace lze měnit jen ve výjimečných případech a může o tom rozhodnout pouze soud. V případě, že se tak stane, tak dary poskytnuté ve prospěch původního účelu musí být využity v rámci tohoto účelu či dárce musí souhlasit s novým účelem využití jeho daru.¹⁰³

Nadační fondy jsou upraveny v § 394 až § 401 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Nadační fond může být založen za účelem společenským či hospodářským. Založit nadační fond může fyzická či právnická osoba zakládací listinou (je-li zakládající sám či pro případ smrti) nebo zakládací smlouvou. Vznik nadačního fondu je vázán na zápis do nadačního rejstříku, který je veden krajským soudem. Nadační fondy vzniklé před „novou“ právní úpravou existují nadále, jen v případě, že v některých bodech odporují této právní úpravě, tak musí stav upravit do konce roku 2017. Pro nadační fondy není pevně stanovena výše nadačního jmění, a nevytvářejí nadační jistinu ani nadační kapitál jako je tomu v případě nadací. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník je pro nadační fondy uvolněnější, protože jim poskytuje možnost podnikat v případě, že to není výslovně zakázáno zřizovatelem v nadační listině. Toto podnikání musí být pouze vedlejší činností a jeho výtěžek musí být využit pro účely nadačního fondu. Nadační fondy jsou osvobozené od daní, ale platí poplatky spojené s registrací či změnami ve veřejném nadačním rejstříku.¹⁰⁴

¹⁰² § 307 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁰³ § 309 až § 325 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁰⁴ § 394 až § 401 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

- **Církev a náboženské společnosti**

Pro tuto právnickou osobu, kterou můžeme také značit jako evidované právnické osoby, se „novou“ právní úpravou nic nemění a nadále se řídí zákonem č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- **Sociální družstvo¹⁰⁵**

Mezi uvažované organizace bychom mohli ještě zahrnout z určitého pohledu i sociální družstvo. Jedná se o specifickou formu družstva. Družstvo je otevřené společenství, které je založeno za účelem vzájemné podpory členů a třetích osob. Takovéto družstvo má nejméně tři členy.¹⁰⁶

Dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník vznikají nově sociální družstva. Podrobněji jsou popsány v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Sociální družstvo musí soustavně vyvíjet obecně prospěšné činnosti, které směřují na podporu sociální soudržnosti, tedy snahy o vyrovnání rozdílů. Sociální družstvo má jako účel vyrovnat rozdíly v pracovním a sociálním prostředí, jinak řečeno snaží se znevýhodněné osoby zapojit do běžného chodu společnosti. Osoba znevýhodněná není nijak právně upravena, ale má to svůj důvod. Přesným výčtem nelze vyjmenovat veškerá možná znevýhodnění. Proto lze uvést pouze demonstrativní výčet, například senioři, osoby ze sociálně vyloučených lokalit, osoby dlouhodobě nezaměstnané.¹⁰⁷ Sociální družstva se musí snažit preferovat využívání místních služeb a zdrojů s ohledem na trvale udržitelný rozvoj. Sociální družstvo je velmi specifické, protože v České republice zaplňuje tzv. prázdné místo mezi podnikateli a neziskovými organizacemi, které mohou pouze omezeně podnikat. Sociální družstvo je totiž založeno na podnikání, ale toto podnikání je propojeno s obecně prospěšnou činností. Sociální družstvo může 33 % svého disponibilního zisku rozdělit mezi své členy v případě, že to není v rozporu se stanovami sociálního družstva. Toto je důvod, proč lze sociální družstvo mezi uvažované organizace zařazovat (pokud stanovy neumožňují rozdělení zisku), ale také nezařazovat.¹⁰⁸

¹⁰⁵ § 758 zákona č. 90/2012, o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

¹⁰⁶ § 552 zákona č. 90/2012., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

¹⁰⁷ ŠTENGLOVÁ, I., Zákon o obchodních korporacích: Velké komentáře, str. 968

¹⁰⁸ § 766 zákona č. 90/2012, o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Pro přesnější zorientování se v této problematice různých právních změn je přiloženo grafické zpracování vývoje počtu organizací v letech 2013 – 2015 na území České republiky, kde lze identifikovat konkrétní právní změny, ale také i vývojové změny v číslech. Počty organizací se zatím nijak extrémně nezměnily, ale je nutné vyčkat na vývoj po vypršení jednotlivých stanovených transformačních lhůt.¹⁰⁹

¹⁰⁹ Viz příloha 9 a 10 této práce

4 Sociálně aktivizační služby v praxi

4.1 Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú.

Podklady pro tuto část práce jsou získány na základě přímého pozorování v nestátní neziskové organizaci Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. Zúčastněná, nestandardizovaná a zjevná pozorování probíhala v rámci loňského roku. Tento typ pozorování má jisté výhody pro tuto diplomovou práci. Umožnilo pochopení problému v jeho detailní hloubce s odhalením souvislostí, které by při vnějším pozorování nemusely být pochopeny nebo mohly zůstat skryty. Nevýhody tohoto pozorování se mohou projevit v nízké míře standardizace a snadné ovlivnitelnosti sledujícího. Tento typ metodiky autorka vybrala z důvodu důležitosti pochopení systému fungování nestátní neziskové organizace pro zodpovězení stanovené výzkumné otázky „Proč Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. na začátku roku 2016 ukončuje registraci programu „Ve dvou se to lépe táhne“ v rámci sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi?“

4.1.1 Základní informace

Lata – programy pro mládež a rodinu, z.ú. (dále jen „Lata“), je nestátní nezisková organizace, která se má sídlo v hlavním městě Praze. Jejím hlavním cílem je pomáhat ohroženým dětem, mladým lidem a jejich rodinám v Praze a Středočeském kraji. Tato nezisková organizace byla založena v roce 1994 Doc. PhDr. Oldřichem Matouškem, CSc. (současný odborný garant) společně s jeho studenty. Zakladatelé Latu postavili na myšlenku potřebnosti vrstevnických vztahů během dospívání dětí. Na základě této myšlenky a díky náročné práci vznikl program „Ve dvou se to lépe táhne“. Na tento program pak navázal podpůrný program „Podpůrná individuální práce s rodinou“ zaměřený na celé rodiny od roku 2012.¹¹⁰

Posláním Lata je „*Věříme, že každý v dospívání potřebuje někoho, kdo jej přijímá takového, jaký je. Mladým lidem a rodinám pomáháme zvládat jejich nepříznivou nebo ohrožující situaci a posilujeme jejich samostatnost.*“¹¹¹ Toto poslání nejpřesněji vystihuje účel založení a následující působení této nestátní neziskové organizace.

¹¹⁰ LATA – PROGRAMY PRO MLÁDEŽ A RODINU, Výroční zpráva 2014, str. 3

¹¹¹ Tamtéž, str. 3

Lata prošla velmi dlouhou cestou, aby se dostala do nynější „úspěšné“ fáze, která představuje vcelku stabilní vícezdrojové financování pro všechny klíčové programy a vznik stálých programů nestátní neziskové organizace Lata.

Lata nyní může předávat svoje zkušenosti ze základního konceptu dalším organizacím v jiných regionech. Konkrétně byly předány zkušenosti z programu „Ve dvou se to lépe táhne“ organizaci Sdružení D, spolek v Olomouci a bylo předáno know-how tohoto programu Dobrovolnickému centru o. s. v Ústí nad Labem. Lata má výborné zaměstnance s vysokými pracovními standardy a se zaujetím pro práci, kteří podporují skupinovou práci, a zároveň prezentují vlastní nápady. Organizace se snaží své zaměstnance motivovat pro neustálé zlepšování činností, kterou vykonávají. Zaměstnanci s pomocí programů organizace se snaží šířit občanskou angažovanost a dobrovolnictví všemi vrstevnickými skupinami.¹¹²

4.1.2 Ocenění

Rok 2014 označuje Lata jako úspěšný také proto, že se Lata stala Neziskovkou roku pro rok 2014 v kategorii „malá organizace“ a zároveň v tomto roce získala značku Spolehlivá veřejně prospěšná organizace.

Úspěch v projektu „Neziskovka roku“, která je vedena Nadací rozvoje občanské společnosti a oceňuje neziskové organizace po celé České republice dle velikostí organizací, je založen na absolvování několika hodnotících fází. Základním krokem je přihlášení organizace do projektu „Neziskovka roku“. V roce 2014 se přihlásilo celkem 135 organizací, což je vcelku vysoké číslo i vzhledem k tomu, že toto ocenění bylo možné poprvé získat v roce 2013. Pro přihlášení je nutné splnění podmínek účasti - organizace je registrována minimálně 3 roky, vede podvojný účetnictví, nejedná se o politické ani náboženské hnutí a ani nepropaguje žádnou politickou či náboženskou doktrínu. V případě, že organizace splňuje tyto úvodní podmínky, může začít vyplňovat přihlášku a zasílá sebehodnotící formulář a doklady, které uvedené informace potvrzují. Nejúspěšnější organizace v této úvodní části postupují do druhé fáze, která spočívá v „hodnotící“ návštěvě organizace v místě její působnosti, při které jsou ověřeny údaje uvedené v sebehodnotícím formuláři a organizace má možnost vyjasnění

¹¹² LATA – PROGRAMY PRO MLÁDEŽ A RODINU, Výroční zpráva 2014, str. 3

nesrovnalostí či nejasností uvedených ve formuláři. Tato návštěva také zároveň ověřuje údaje o projektu, který nezisková organizace uvedla. Z této fáze jsou vybráni finalisté postupující do posledního kola, ve kterém zástupci finalistů prezentují svoji organizaci před hodnotící komisí. Cílem projektu „Neziskovka roku“ je zviditelnit a ocenit kvalitní práci nestátních neziskových organizací, jejich profesionalitu a efektivitu v oblasti managementu i při vynakládání financí. Snahou je ukázat dobré příklady, které dokáží otevřít nový pohled na nestátní neziskové organizace jak v očích profesionálů tak i široké veřejnosti. Účast v projektu je přínosná i v případě, že nestátní nezisková organizace nezíská žádné ocenění. Projekt „Neziskovka roku“ nabízí podporu v profesionálním vedení organizace a možnost srovnání s ostatními nestátními neziskovými organizacemi. Čas věnovaný účasti v tomto projektu není ztracený, protože nestátní neziskovou organizaci vede ke zlepšování a motivuje ji k další práci.¹¹³

Značka „Spolehlivá veřejně prospěšná organizace“ je udělována Asociací veřejně prospěšných organizací v České republice. Účelem této značky je označení organizací, které řádně hospodaří se svými finančními i ostatními prostředky a adekvátně tyto prostředky využívají pro naplňování stanoveného poslání. Tato značka může zjednodušit rozhodování dárců i veřejnosti o kvalitě takové nestátní neziskové organizace a je udělována na tři roky po splnění následujících tří hodnotících fází.

První část se skládá ze vstupní analýzy, při které hodnotitelé zjistí, zda veřejně prospěšná organizace splňuje základní kritéria. V případě nesplnění základních kritérií je organizaci sděleno, v čem a jak by se měla zlepšit pro budoucí získání značky a poskytne tak organizaci důležitou zpětnou vazbu. Organizace však nepostupuje do dalších částí, které jsou výrazně časově náročné. V případě splnění základních kritérií, postupuje veřejně prospěšná organizace do druhé části hodnocení. Druhá fáze je o podrobném hodnocení formou dotazníku a přiložení potřebných materiálů, které dokládají informace sdělené v dotazníku. V případě potřeby může hodnotitel požádat o doplnění či vyjasnění informací. Tento dotazník se skládá z pěti oblastí, které jsou pak jednotlivě hodnoceny a všechny rozhodují o udělení či neudělení značky. Závěrečnou fází je posouzení výsledků radou hodnotitelů složenou z nezávislých

¹¹³ NADACE ROZVOJE OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI, Neziskovka roku, celý web

odborníků. Tato fáze zajišťuje objektivitu rozhodnutí. Značka „Spolehlivá veřejně prospěšná organizace“ byla do 30. června 2015 udělována zdarma, protože představovala pilotní hodnocení v rámci projektu „Cesta ke zvýšení věrohodnosti neziskových organizací: Zavedení systému hodnocení spolehlivosti neziskových organizací“, v rámci operačního programu „Lidské zdroje a zaměstnanost“. Od 1. července 2015 musí veřejně prospěšná společnost zaplatit poplatek za podrobné hodnocení organizace. Tento poplatek pokrývá náklady na hodnocení, ale také semináře a propagaci značky a v současné době činní na 3 roky 30 000 Kč. Až v dalších letech bude možné posoudit, jaký vliv bude mít tento poplatek na značku „Spolehlivá veřejně prospěšná organizace“.¹¹⁴

Všechny výše uvedené ceny a značky nezisková organizace nezíská ze dne na den. Je proto potřeba dlouhodobá kvalitní práce, která se později odrazí v úspěchu při získání některého ocenění. Lata získala i v minulých letech různá další nestátní ocenění jako například Cenu za přínos sociální integraci Nadaci ERSTE. Takováto ocenění jsou pro nestátní neziskovou organizaci motivací pro další vynikající a náročnou činnost.¹¹⁵

4.1.3 Programy

Lata poskytuje registrovanou sociální službu sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Tuto sociální službu řadíme mezi druh služby sociální prevence. V rámci poskytování sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Lata využívala do konce roku 2015 dva programy: „Ve dvou se to lépe táhne“ a „Podpůrná individuální práce s rodinou“. Dalším významným programem jsou „Rodinné konference“.

„Ve dvou se to lépe táhne“¹¹⁶

Program „Ve dvou se to lépe táhne“ je stěžejním programem organizace a je zaměřen na podporu sociálně znevýhodněných dětí a mládeže ve věku od 13 let do 26 let. Program nabízí klientům vrstevnickou podporu dobrovolníků, kteří jsou metodicky vedeni sociálními pracovníky. Sociální pracovník v případě potřeby nabízí klientovi odborné poradenství. Znevýhodnění jednotlivých klientů je velice různorodé, a proto potřebují jedinečná řešení.

¹¹⁴ Asociace veřejně prospěšných organizací, Spolehlivá veřejně prospěšná organizace: O značce, celý web

¹¹⁵ LATA – PROGRAMY PRO MLÁDEŽ A RODINU, Výroční zpráva 2013, str. 11

¹¹⁶ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Registr poskytovatelů sociálních služeb: Popis realizace poskytování sociálních služeb – Lata – Programy pro ohroženou mládež, z. ú., platné k 1. 1. 2016

Tento program má tři podprogramy, které pomáhají rozdělit klienty dle aktuálních problémů a nabídnout jim co nejindividuálnější a nejpřesnější pomoc.

- **Spolu přes práh**

Spolu přes práh je podprogram určený klientům, kteří vyrůstají v náhradní rodinné péči či jsou v některé z forem ústavní a ochranné výchovy, nebo některou z těchto situací prožili. Spolu přes práh dává těmto klientům možnost budovat vztah s dobrovolníkem mimo brány ústavu. Ponechává klientům možnost převzetí zodpovědnosti a nabádá je k aktivnímu trávení volného času.

- **Spolu o kus dál**

Do programu Spolu o kus dál lze zařadit klienty, kteří jsou ohroženi vyloučením z vrstevnické skupiny. Může se jednat například o šikanu, obtížnou životní situaci v rodině či jinde, osoby s různými psychickými obtížemi. Dobrovolník i sociální pracovník se snaží těmto klientům poskytnout pomoc. Například alespoň o trochu posunout jejich současnou situaci a ukázat jim možnosti vnímání jejich role v celé situaci. V této skupině se nachází většina současných klientů Laty.

- **Spolu jinak**

Spolu jinak je poslední nabízený podprogram v rámci programu „Ve dvou se to lépe táhne“. Tento podprogram je zaměřený na klienty s rizikovým chováním, kteří experimentují s drogami nebo alkoholem a v rámci toho většinou nevhodně tráví svůj volný čas. Lata se klientům této skupiny snaží nabídnout jiné trávení volného času a pevný vztah s dobrovolníkem jako protipól jejich životní situace. Snaží se o zvýšení schopnosti sebereflexe klienta.

Celý program „Ve dvou se to lépe táhne“ je založen na pravidelném individuálním setkávání vyškoleného dobrovolníka a klienta. Mladý člověk (klient) do programu může vstoupit po splnění určitých podmínek, viz níže.¹¹⁷ Dobrovolník má nepřetržitou možnost se poradit se sociálními pracovníky. Dvojice klient a dobrovolník se schází pravidelně na schůzkách jedenkrát v týdnu po dvě až tři hodiny. Minimální doba vykonávání takového setkávání je půl roku a maximálně dva roky. Důvodem minimální půlroční spolupráce je, že klient s dobrovolníkem za tuto dobu mohou zvládnout navázat kvalitní, bezpečný, podporující

¹¹⁷ Viz kapitola Cílová skupina Laty

a respektující vztah, který většině klientů chybí v jejich současné životní situaci. První tři schůzky dvojice jsou „zkušební“ a obě strany po těchto třech schůzkách mohou vyjádřit svůj názor ohledně pokračování nebo nepokračování spolupráce s druhým v páru. V případě souhlasu se vzájemnou spoluprací pak naplánují se sociální pracovníci individuální plán na následující tři měsíce s ohledem na zkušenosti z prvních třech schůzek. Po uplynutí třech měsíců následuje takzvaný hodnotící rozhovor s klíčovým pracovníkem (sociální pracovníci). V této části projektu je oběma poskytnut hodnotící rozhovor, při kterém získají zpětnou vazbu. Při této schůzce je sledováno naplnění individuálního plánu a často vyplnou úpravy pro budoucí období, které odrážejí změny potřeb klienta a jeho očekávání od schůzek a jejich programu. Společné schůzky dobrovolníka a klienta jsou zaměřené na trávení volného času a mají klienta naučit aktivnímu a smysluplnému využívání času. Proto je trávení volného času v rámci schůzek zaměřeno nejen na pozitivní aktivity (sportovní, kulturní a další), ale také na praktické zkušenosti ze života (placení platební kartou, zasílání dopisu, orientace v městské hromadné dopravě a další). Takovéto schůzky jsou zaměřeny na aktivní rozvoj klienta a pomoc jeho začlenění do společnosti. Klient s dobrovolníkem sdílejí a řeší problémy a snaží se na situace dívat z různých úhlů pohledu. Jedná se o přirozeně bližší vztah vrstevníků, který vede k poznání sama sebe a k vnímání reakcí okolí na konkrétní chování. Vrstevnický vztah má mnoho výhod, ale protože se nejedená o profesionální dobrovolníky, tak se obě strany mohou kdykoliv obrátit na sociální pracovníci se žádostí o pomoc nebo o radu. Sociální pracovníce celý průběh setkávání dobrovolníka s klientem monitoruje prostřednictvím průběžných zpráv zasílané dobrovolníkem. Sociální pracovníce dobrovolníka metodicky vede, pomáhá mu a případně usměrňuje jeho činnost.

„Podpůrná individuální práce s rodinou“¹¹⁸

Lata poskytuje pomoc též rodičům nebo rodinám při náročných situacích v podobě programu „Podpůrná individuální práce s rodinou“. Program pomáhá v situacích, jako jsou například výchovné potíže, školní problémy dětí, rodinné problémy (nefunkční rodina), finanční problémy a další. Pomoc je určena pro rodiny z Prahy

¹¹⁸ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Registr poskytovatelů sociálních služeb: Popis realizace poskytování sociálních služeb – Lata – Programy pro ohroženou mládež, z. ú., platné k 1. 1. 2016

a blízkého okolí, které pečují alespoň o jedno dítě ve věku 11 až 26 let. Jedná se o podpůrnou sociální práci pro rodiče a rodiny poskytovanou většinou v terénu formou intenzivních a pravidelných schůzek. Do tohoto programu mohou vstoupit rodiny například přes program „Ve dvou se to lépe táhne“, z vlastní iniciativy či prostřednictvím některé ze spolupracujících organizací (nejčastěji přes Orgán sociálně-právní ochrany dětí). První schůzka umožňuje seznámení s možnostmi a nabídkou organizace a obeznámení s pravidly spolupráce. V případě zájmu dojde k sestavení individuálního plánu podpory rodiny a podepsání dohody o spolupráci. Pověšinou se v rámci programu setkávají obě (všechny) strany jedenkrát týdně. Průměrná doba zapojení rodiny do programu je 6 měsíců. Rodičům Lata nabízí ambulantní poradenství, které může být veřejné či anonymní. Toto poradenství je zde i pro rodiče, kteří nejsou zapojeni do programu „Podpůrná individuální práce s rodinou“. Cílem tohoto programu je podpora rodiny a rodičů v náročných životních momentech, pomoc při výchově, zlepšení komunikace v rodině a posílení zdravých rodinných vazeb a mnoho dalších cílů.

V aktuální situaci stále převažuje kontakt rodiny s organizací v místě bydliště rodiny, tedy v místě pro rodinu nejpřirozenějším (terénní služby). V případě, že se v rodině nachází dítě starší než 13 let, je mu nabízena možnost zúčastnit se programu „Ve dvou se to lépe táhne“, protože kombinace spolupráce ve více programech přináší rodině i dětem dlouhodobý profit. Tento program není hlavní prioritou této diplomové práce, a proto je zde popsán velmi okrajově.

„Rodinné konference“

Neoddělitelnou součástí práce s rodinou je v Latě program „Rodinné konference“. Jedná se o ojedinělý způsob odhalování dosud skrytých možností rodiny. Tyto přirozené zdroje pomoci při výchově dítěte jsou často založeny na dobré vůli rodinných příslušníků a přátel. Závěrem bývá kreativní řešení situace tak, aby vyhovovalo všem a přitom zajistilo co nejlepší péči o dítě, zkvalitnilo trávení jeho volného času a podpořilo rozvoj jeho osobnosti. Tento program také není hlavní částí této diplomové práce a je zde popsán pouze okrajově.

Lata nabízí i další vedlejší aktivity pro klienty a tím doplňuje komplexnost svých programů. Konkrétně se jedná o podpůrnou skupinu pro klienty (seberozvojová skupina), kde mají klienti možnost sdílet své zkušenosti a rozebrat aktuální témata, například problémy s rodiči, sourozenci, vrstevníky či ve škole a zároveň se mohou seznámit s ostatními klienty Lata a to bez jejich dobrovolníků z programu „Ve dvou se to lépe táhne“. Do seberozvojové skupiny se mohou zapojit klienti ve věku od 14 let do 16 let. Schůzky v současné době probíhají jednou za dva týdny v neděli v rozsahu třech hodin, které využívají k různým činnostem, které podporují jejich rozvoj. Tuto vedlejší aktivitu lze zařadit do skupinového mentoringu. Další možnosti v nabídce Lata jsou doučování klientů (jazyky, matematika a další), zájmové kroužky pro klienty (např. informační systémy), poradenství a odborná psychosociální podpora pro klienty či dokonce EEG Biofeedback.¹¹⁹

4.1.4 Využití zkušeností programu „Ve dvou se to lépe táhne“

- **Sdružení D, z.ú¹²⁰**

Organizace Sdružení D, z.ú. sídlí v Olomouci. Toto sdružení využilo zkušeností Lata získané v programu „Ve dvou se to lépe táhne“ a tyto zkušenosti ovlivnily vývoj jejich projektu „Posílení sociálních a profesních dovedností dospívajících dětí z dětských domovů prostřednictvím Klubů Na cestě“.

Velmi zkráceně se jejich projekt skládá z tří hlavních částí. První rok – „Kluby Na cestě“. První část projektu se skládá z jedenácti setkání, která mají jasně stanovená témata. Základním prvkem těchto setkání je práce s dramatickou hrou a dramatickou situací. Úvodní setkání má za účel prvotní seznámení klientů s projektem a s lektory, ale také zjištění možností skupiny. Druhé setkání má cíl seznámit se se skupinou a postavením jednotlivců v ní. Další setkání má skupině pomoci s určením životních cílů, zlepšit dovednosti komunikace, vcítění se, ale i zlepšení sebeprosazení. A následují další setkání s tématy: osobnost, povaha, dilemata; nonverbální komunikace; diskriminace, xenofobie, rasismus; trávení volného času; soužití s handicapovanými, prevence sociálního vyloučení, prevence drogové závislosti; samostatnost a rozhodování, sebeobsluha; závislost; nenásilné řešení konfliktů; arteterapie.

¹¹⁹ LATA – PROGRAMY PRO MLÁDEŽ A RODINU, Výroční zpráva 2014, str. 7

¹²⁰ ŠPRYNAR, J., NĚMEČEK, J., ZAPLETALOVÁ, Z., Praxe Klubů Na cestě, celý dokument

Druhý rok představuje „Nácvik sociálních a profesních dovedností“ a je zaměřený na děti ve věku 15 až 18 let, které se v následujících třech letech chystají opustit dětský domov. Tato část programu nabízí nejen pouhé zkoušení modelových situací, ale také možnost ověření si těchto zkušeností v reálném prostředí.

Ve třetím roce probíhá „Vrstevnické provázení Big Brother/Big Sister“. Vybraní vhodní klienti (se zájmem) ve věku 15 až 18 let tráví každý týden přibližně tři hodiny s plnoletým dobrovolníkem „starším bratrem nebo sestrou“ a to po dobu 8 měsíců. Cílem je navázat plnohodnotný vztah. Schůzky jsou zaměřeny jak na prosociálně orientované činnosti (povětšinou se jedná o zábavné programy - kulturní nebo sportovní), tak i na činnosti, které klient aktuálně potřebuje řešit (hledání práce, dokončení studia a další). Tedy až v poslední části projektu „Posílení sociálních a profesních dovedností dospívajících dětí z dětských domovů prostřednictvím Klubů Na cestě“ se reálně využívá postup aplikovaný v projektu „Ve dvou se to lépe táhne“ od Laty.

Organizace Sdružení D, z.ú a jejich projekt „Posílení sociálních a profesních dovedností dospívajících dětí z dětských domovů prostřednictvím Klubů Na cestě“ není registrovanou sociálně aktivizační službou pro rodiny s dětmi, ale jsou akreditovanou nestátní neziskovou organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a dobrovolnickou službou registrovanou Ministerstvem vnitra České republiky v rámci programu „Vrstevnické provázání“ od 21. prosince 2015.

- **Dobrovolnické centrum, o. s.**

Organizace Dobrovolnické centrum, o. s. v Ústí nad Labem se rozhodlo přenést program „Ve dvou se to lépe táhne“ ve zcela stejné podobě, jako ho využívá Lata a to dokonce s původním názvem. Pouze se změnilo místo působnosti z hl. m. Prahy na Ústí nad Labem.¹²¹ Dobrovolnické centrum, o. s. je registrovanou sociálně aktivizační službou pro rodiny s dětmi s programy KOMPAS, Pět P a Terénní sociální práce.¹²²

¹²¹ Dobrovolnické centrum o. s., Ve dvou se to lépe táhne

¹²² MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Registr poskytovatelů sociálních služeb: Popis realizace poskytování sociálních služeb – Dobrovolnické centrum o. s., vydané dne 14. 1. 2011 a platné k 15. 2. 2016

4.1.5 Cílová skupina Laty

Cílovou skupinou Laty jsou děti a mládež ve věku od 13 do 26 let a rodiny s dětmi ohrožené společensky nežádoucími jevy.

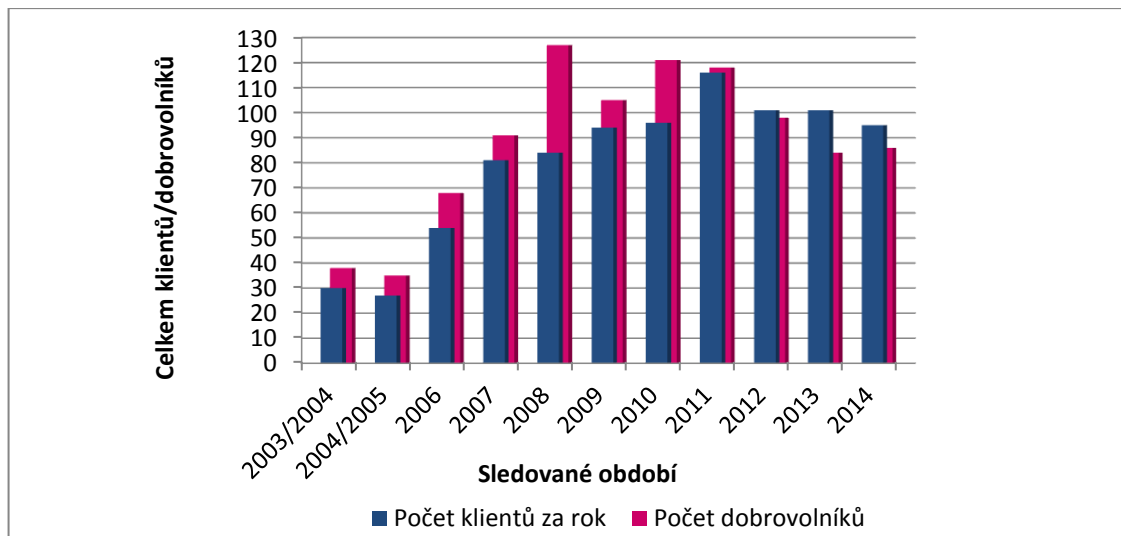
- „Ve dvou se to lépe táhne“¹²³

Uživatelé programu musí být dítě nebo mladistvý ve věku 13 až 26 let a jeho vstup do programu musí být dobrovolný. Klient si může vyhledat tuto službu samostatně, ale také mu může být tato organizace a její program doporučen například pracovník Orgánu sociálně-právní ochrany dětí, psychologem, ústavním zařízením a dalšími. Uživatel musí mít pobyt v Praze či v blízkém okolí a dokáže se samostatně pohybovat po městě, protože se jedná o ambulantní poskytování služby. Pokud se jedná o cizince, musí být schopen komunikovat v českém jazyce. Budoucí klient musí mít dostatečné časové možnosti pro tento program, tedy minimálně dvě hodiny týdně v rámci půlročního období. Klient nesmí představovat pro dobrovolníka nebezpečí nebo ohrozit jeho zdraví, proto také nesmí být aktuálně závislý na alkoholu či jiných omamných látkách. Tento program svojí podstatou dobrovolnické služby poskytované laiky je k dispozici pouze na lehké formy případného postižení a psychiatrické dekompozice.

Budoucí klient je ze znevýhodněného prostředí, ve kterém aktuálně řeší problém v některé z těchto oblastí, jako jsou vztahy, rodina, socializace (začlenění do společnosti, způsob trávení volného času), hledání identity, nízké sebehodnocení a další. Často se více výše uvedených problémů různě kombinuje.

¹²³ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Registr poskytovatelů sociálních služeb: Popis realizace poskytování sociálních služeb – Lata – Programy pro ohroženou mládež, o. s., platné k 1. 1. 2016

Graf 1 – Vývoj počtu klientů a dobrovolníků v letech 2003 - 2014 v Latě v rámci programu „Ve dvou se to lépe táhne“

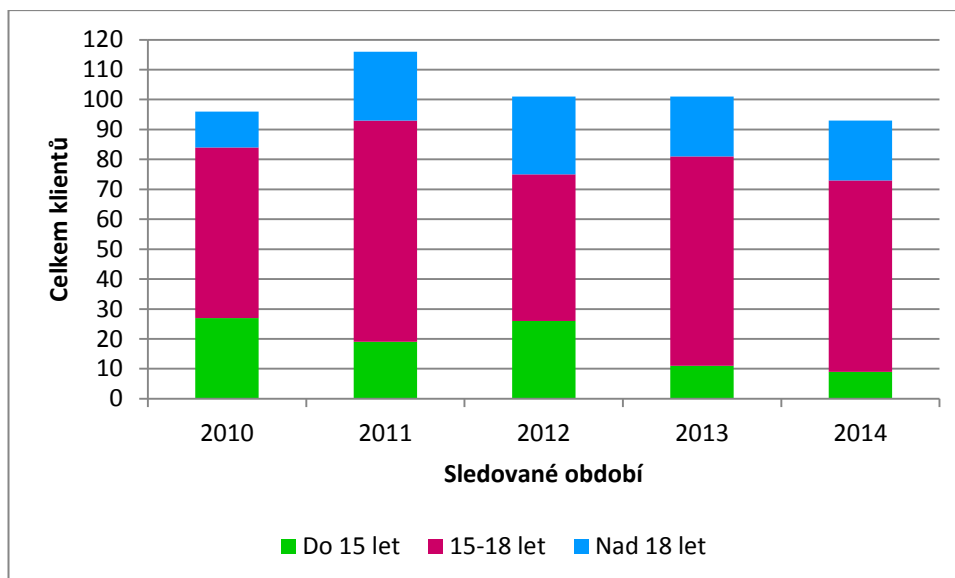

Zdroj: Vlastní zpracování podle dat z Výročních zpráv: <http://www.lata.cz/vyrocní-zpravy/>

Dle grafu vývoje počtu klientů a dobrovolníků v letech 2003 – 2014 lze sledovat různé změny. Například změnu v sledovaném období, protože první dvě období zahrnutá v tomto sledování jsou školní roky. Důvodem je, že tento program byl původně studentským programem. Spolupráce se školami nadále pokračuje a v řadách dobrovolníků pracují převážně studenti.

V posledních třech letech lze zaznamenat, že postupně klesá počet klientů i počet dobrovolníků. Počet dobrovolníků je však nižší než počet klientů, na rozdíl od přecházejících let. Tento stav si lze vysvětlit z různých úhlů pohledu. Jedním z důvodů může být, že se prodlužuje délka vztahu dobrovolníka s klientem, a tím i pokračuje potřeba odborného poradenství a dohledu sociálních pracovníků. Kapacitní možnosti sociálních pracovníků neumožňují přijímat další dobrovolníky, protože by nebylo možné zajistit kvalitu spolupráce na stávající úrovni. Dalším důvodem může být, že vzrostl počet neziskových organizací. Klienti i dobrovolníci mají větší možnosti volby organizace, se kterou chtějí spolupracovat. Lze tedy říct, že se zvyšuje konkurence v rámci poskytování těchto služeb. Celkově je však počet dobrovolníků i klientů v čase stabilní.

Graf 2 – Vývoj počtu klientů dle jejich věku v letech 2010 – 2014 v Latě v rámci programu „Ve dvou se to lépe táhne“

Zdroj: Vlastní zpracování podle dat z Výročních zpráv: <http://www.lata.cz/vyrocní-zpravy/>

Nejpočetnější věkovou skupinou klientů Lata v rámci programu „Ve dvou se to lépe táhne“ je po celé sledované období skupina 15 – 18 let. Průměrný věk klientů v tomto sledovaném období je od 16 let do 17,5 let. Rozložení věku klientů odpovídá zaměření programu na mládež v obtížném období dospívání.

- **„Podpůrná individuální práce s rodinou“¹²⁴**

Klienti tohoto programu jsou rodiny a rodiče z hl. m. Prahy a blízkého okolí, které se nacházejí v náročné životní situaci a pečují alespoň o jedno dítě ve věku 11 až 18 let, ve výjimečných případech až do 26 let. Program „Podpůrná individuální práce s rodinou“ byl poprvé nabídnut v Latě v roce 2012, ve kterém se účastnily pouze 4 rodiny. V následujícím roce se tohoto programu již účastnilo 11 rodin a v roce 2014 dokonce 17 rodin.¹²⁵

¹²⁴ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Registr poskytovatelů sociálních služeb: Popis realizace poskytování sociálních služeb – Lata – Programy pro ohroženou mládež, o. s., platné k 1. 1. 2016

¹²⁵ LATA – PROGRAMY PRO MLÁDEŽ A RODINU, Výroční zprávy za roky 2012, 2013, 2014

Lata musí dodržet základní principy pro poskytování služby. Pro klienty programu „Podpůrná individuální práce s rodinou“ lze považovat za výhodu, že je bezplatný, jak nařizuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Organizace má stanovené základní principy pro poskytování služby jako je rovný přístup k uživatelům a flexibilita, tedy služba se v určité rovině mění dle potřeb uživatelů. Dalším principem je podpora odpovědnosti uživatele sama za sebe, jak stanovuje už definice sociálních služeb. Celá organizace se snaží o kvalitní týmovou práci.¹²⁶

¹²⁶ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Registr poskytovatelů sociálních služeb: Popis realizace poskytování sociálních služeb – Lata – Programy pro ohroženou mládež, o. s., platné k 1. 1. 2016

4.2 Dobrovolnictví¹²⁷

Program „Ve dvou se to lépe táhne“ by byl bez dobrovolnictví neuskutečnitelný. Proto se v Latě o své dobrovolníky snaží starat stejně jako o své klienty. Dobrovolníci v Latě jsou mladí lidé ve věku od 18 do 30 let (vrstevníci klientů), kteří se trvale pohybují v hl. m. Praze a v blízkém okolí. Zájemce o dobrovolnictví, který splňuje tyto základní podmínky, kontaktuje koordinátorku dobrovolníků, která ho požádá o zaslání životopisu a motivačního dopisu. Následně si jej pozve na osobní pohovor, kde ověřuje informace uvedené v životopise a blíže zjišťuje motivaci dobrovolníka o zapojení do programu. Žadatel o dobrovolnictví je seznámen do pěti dnů s výsledkem osobního pohovoru. V případě, že tento pohovor úspěšně absolvoval, musí se zúčastnit víkendového výcvikového kurzu. Absolvování kurzu přibližuje budoucímu dobrovolníkovi organizaci, programy a především získá přípravu na budoucí práci s klienty. V současné době také obsahuje i testování kompetencí dobrovolníka, které v minulých letech probíhalo před výcvikovým kurzem. Po absolvování všech kol výběrového řízení či po některém z nich se může Lata i zájemce rozhodnout o pokračování spolupráce nebo ji ukončit.

V případě, že se rozhodne dobrovolník (zájemce) i organizace o navázání spolupráce, následují další podmínky účasti. Dobrovolník je zapojen do programu minimálně po dobu jednoho roku a v momentě přijetí klienta se zavazuje s ním spolupracovat minimálně po dobu 6 měsíců. Poslední podmínkou pro přistoupení k podpisu smlouvy je předložení čistého výpisu z registru trestů, který není starší než 3 měsíce.

Pracovníci Laty hledají pro každého klienta vhodného dobrovolníka. V případě vytvoření dvojice klienta a dobrovolníka je zahájena vlastní činnost v programu. Dobrovolník musí každý týden kontaktovat klienta a snažit se s ním domluvit na daný týden schůzku v rozsahu přibližně dvou až tří hodin. Dvojice může pro své plány využít tipy na schůzky nebo na volné vstupy, které nalezne v sekci pro dobrovolníky na webových stránkách Laty. Každá schůzka se vždy koná pouze ve dvou, protože ani jedna strana si nesmí přivést žádného kamaráda či jinou osobu. Toto je jedno z pravidel schůzek, které se obě strany zavazují dodržovat. Další pravidla jsou například zákaz konzumace alkoholických nápojů během schůzky, nepůjčování peněz klientovi a jiné.

¹²⁷ LATA – PROGRAMY PRO MLÁDEŽ A RODINU, Tahák dobrovolníka, celý dokument

Dobrovolník po každé uskutečněné i neuskutečněné schůzce v daném týdnu musí sepsat průběžnou zprávu o vztahu s klientem. Na tyto zprávy dobrovolníkovi chodí zpětné reakce od klíčového pracovníka. Během své práce se dobrovolník musí pravidelně (jednou za měsíc) účastnit supervizí. Tyto supervize jsou pro dobrovolníka bezpečným místem, kde se může zastavit a reflektovat vztah s klientem a diskutovat o tom s ostatními dobrovolníky a supervizorem. Ale docházejí sem i dobrovolníci, kteří nemají aktuálně klienta. Supervizoři jsou externisté, kteří mají uzavřen s Latou kontrakt na poskytování supervizí.

Dalším povinným bodem pro dobrovolníka je zúčastnit se Kurzu práce s klientem I, který může absolvovat až po 3 schůzkách s klientem. Nejpozději tento kurz musí dobrovolník absolvovat do půl roku spolupráce s klientem. Po splnění tohoto prvního kurzu se dobrovolník může účastnit kurzu Práce s klientem pro pokročilé či využít jiné další možnosti vzdělávání. Dobrovolníci mají možnost se seznámit i mezi sebou nejen na povinných supervizích, vzdělávacích projektech, ale také na různých neformálních akcích (zájezd na hory, teambuildingové akce, vánoční besídka a další).

Ukončení vztahu klienta s dobrovolníkem je postupné. Tento proces je veden tak, aby bylo možné dojít k usazení a ošetření případného dalšího pokračování kontaktu dvojice mimo Latu. Dobrovolníci po ukončení vztahu s klientem mohou navázat nový vztah s dalším klientem nebo mohou zcela ukončit spolupráci s Latou. Dobrovolníci Laty jsou průběžně motivováni, aby zvládli veškeré nástrahy této dobrovolnické služby.

- **Akreditace projektů vysílající organizace v oblasti dobrovolnické služby**

Lata je ve smyslu zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vysílající organizací, jejíž program „Ve dvou se to lépe táhne“ je akreditovanou dobrovolnickou službou u Ministerstva vnitra České republiky a to už od roku 2006, i když v této době měl projekt ještě název „Dobrovolnická pomoc rizikové mládeži“.

Tabulka 1 – Šetření ohledně splnění podmínek akreditované dobrovolnické služby

Podmínky	Způsob naplnění podmínky Lata - Programy pro mládež a rodinu, z.ú. Projekt: "Ve dvou se to lépe táhne"	Upraveno v zákoně č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, ve znění pozdějších předpisů
Oblast dobrovolnické služby:	pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase	§ 2 odst. 1
Povaha dobrovolnické služby:	dlouhodobá (minimálně 1 rok podepsaná smlouva/6 měsíců s klientem)	§ 2 odst. 3
Místo výkonu dobrovolnické služby:	Česká republika (hl. m. Praha, Středočeský kraj)	§ 3 odst. 1
Věk dobrovolníka:	18 až 30 let (vrstevníci klientů)	§ 3 odst. 1
Svoboda rozhodnutí:	dobrovolník svobodně uzavírá smlouvu, kterou stvrzuje podpisem	§ 3 odst. 1
Smlouva:	písemná smlouva, po výcviku	§ 3 odst. 2
Dobrovolnická služba mimo ostatní poměry:	mimo pracovní poměr a především mimo školní vzdělání a studium (většina dobrovolníků studenti)	§ 3 odst. 3
Sídlo organizace:	Senovážné náměstí 24, Praha 1 (Česká republika)	§ 4 odst. 1
Péče o dobrovolníky:	výběrové řízení, evidence, výcvikový kurz	§ 4 odst. 1
Rejstřík trestů:	přikládá se ke smlouvě	§ 5 odst. 1
Odměna:	žádná finanční odměna	§ 5 odst. 4
Osvědčení:	na žádost vystaveno osvědčení o vykonávané dlouhodobé dobrovolnické službě	§ 5 odst. 5
Akreditace:	poprvé udělena 28. 3. 2006 platná akreditace z 26. 10. 2015	§ 6 odst. 1
Zveřejnění v seznamu akreditací:	číslo aktuální akreditace: MV-145070-3/OBP-2015	§ 6 odst. 4
Pojistná smlouva kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví:	Hasičská vzájemná pojišťovna a.s.	§ 7 odst. 1
Výroční zprávy:	zveřejňuje výroční zprávy na svých webových stránkách	§ 8 odst. 3

Zdroj: Vlastní zpracování podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, přímé pozorování v Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú.

Akreditace Latě a jejich programu „Ve dvou se to lépe táhne“ je zcela regulérní, protože splňují veškeré podmínky pro udělení této akreditace. Proto tato nestátní nezisková organizace už akreditaci dobrovolnické služby pro tento program získala čtyřikrát. Konkrétně první v roce 2006 a pak opakovaně vždy po 3 letech, na které byla akreditace udělována. Aktuální akreditace z 26. 10. 2015 je udělena na 4 roky, protože dne 5. 6. 2014 nabyla účinnosti novela zákona o dobrovolnické službě, konkrétně novela zákona č. 86/2014 Sb., o dobrovolnické službě.¹²⁸

¹²⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Seznam akreditovaných projektů pro roky 2006, 2009, 2012, 2015

4.3 Financování¹²⁹

Kapitola financování se zabývá pouze analýzou výnosů celé Laty, protože především této části se může dotknout problematika zrušení registrace sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

Hlavním zdrojem financí byla pro rok 2014 a 2013 Ministerstva České republiky.¹³⁰ V rámci pojmu Ministerstva České republiky se jedná v tomto případě o Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Ministerstvo vnitra České republiky a Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. Ministerstvo vnitra České republiky na program „Ve dvou se to lépe táhne“ věnovalo dotaci v rámci registrované dobrovolnické služby, konkrétně se jedná o 151 000 Kč pro rok 2014 a 154 000 Kč pro rok 2013.¹³¹ Dále Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky v rámci programů státní podpory práce s dětmi a mládeží na léta 2011 až 2015: Program číslo 2 – Podpora vybraných forem práce s neorganizovanými dětmi a mládeží podpořila program „Ve dvou se to lépe táhne“ byla navržena dotace 90 000 Kč v roce 2014, v roce předtím byla navržena dotace 100 000 Kč. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky zařadilo Latu mezi organizace uznané pro oblast práce s dětmi a mládeží pro období 2014 až 2015, jedná se o státní garanci kvality činnosti organizace, ale také jde o morální ocenění.¹³² Největší finanční položku poskytuje Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. V roce 2014 byla Latě a jejím programům přidělena dotace ve výši 636 000 Kč v rámci oblasti působnosti sociální práce a sociální služby.¹³³ V roce 2013 se jednalo o přidělené dotace v rámci dvou oblastí působnosti, první oblast byla sociální práce a sociální služby pro program „Ve dvou se to lépe táhne“ ve výši 600 000 Kč a druhá v oblasti rodina a ochrana práv dětí pro program „Podpůrná individuální práce s rodinou“, která byla ve výši 157 469 Kč.

¹²⁹ LATA – PROGRAMY PRO MLÁDEŽ A RODINU, Výroční zprávy za roky 2013, 2014

¹³⁰ Viz příloha 11 a 12 této práce

¹³¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Dobrovolnická služba – dotace na akreditované projekty

¹³² MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY, Organizace uznaná MŠMT pro oblast práce s dětmi a mládeží

¹³³ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Dotace na poskytování sociálních služeb a výsledky dotačního řízení 2014 – Program A

Magistrát hlavního města Prahy a její městské části jsou dalšími významnými poskytovateli financí pro tuto nestátní neziskovou organizaci. V roce 2014 Magistrát hlavního města Prahy přes grantovou politiku investoval do Laty 276 500 Kč na programy Laty pod programem B – Sociální služby (Podpora sociálních služeb poskytovaných občanům hlavního města Prahy – mimo sociálních služeb pro osoby bez přístřeší) a 60 000 Kč na program „Rodinné konference“ pod programem C – Rodinná politika. Magistrát hlavního města Prahy podpořil v roce 2013 i program „Podpůrná individuální práce s rodinou“ a to částkou 100 000 Kč v rámci grantového programu C – Rodinná politika. Městské části Prahy do neziskového sektoru investují nemalé peníze.¹³⁴

Nadace se také podílejí na finanční podpoře Laty. Jedná se například o Nadaci Terezy Maxové dětem, která podporuje Latu již několikátým rokem, například v roce 2015 se jednalo o 248 500 Kč, v roce 2014 o 100 000 Kč a v roce 2013 Lata získala 200 000 Kč.¹³⁵ Další je Nadace člověk člověku, která Latě v posledních letech věnovala své finanční zdroje, konkrétně v letech 2015 a 2014 se jednalo pokaždé o 100 000 Kč a v roce 2013 získala 50 000 Kč.¹³⁶ Ale také například Nadace Táta a máma, Nadační fond Albert, sbírka Pomozte dětem organizované Českou televizí a Nadací rozvoje občanské společnosti. Tyto velice známé nadace a čísla sama o sobě vypovídají, že nadace mají dobré zkušenosti s prací této nestátní neziskové organizace, proto opakovaně investují své finanční zdroje, a dokonce tyto investice zvyšují.

V roce 2014 se ve financování Laty objevují i fondy. Program „Ve dvou se to lépe táhne“ od 13 do 18 let je podpořen grantem z Islandu a Lichtenštejnska a Norska v rámci fondu pro Evropský hospodářský prostor (známé pod zkratkou EHP fondy). Pro období 1. 9. 2014 až 29. 2. 2016 je přidělen grant ve výši 1 049 793 Kč.

Položka dary a ostatní ve financování Laty v roce 2014 představuje 4 % z celkového zaokrouhleného obnosu 2 574 000 Kč.

Cílem organizace je dosáhnout vícezdrojového a stabilního financování, pro které využívá fundraising. Fundraising zahrnuje shromažďování finančních

¹³⁴ PORTÁL PRO SOCIÁLNÍ OBLAST PRAHY, Financování sociální oblasti - Granty HMP

¹³⁵ NADACE TEREZY MAXOVÉ DĚTEM, Komu jsme pomohli

¹³⁶ NADACE ČLOVĚK ČLOVĚKU, Pomohli jsme

i nefinančních zdrojů pro nestátní neziskovou organizaci, tak aby mohla zabezpečit kvalitní poskytování služby.

V roce 2014 se Lata výrazněji zaměřila na individuální dárce a aktuálně nabízí možnost využití tří projektů. Klub přátel Lata Zlat'ák nabízí individuálním dárcům možnost poskytovat libovolnou částku na účet Lata a tím podpořit tuto organizaci. Tento program má podstatnou výhodu v možnosti využít peníze v danou chvíli podle aktuální potřeby nezávisle na dotačních titulech. Klub přátel Lata Zlat'ák poskytuje pro členy zasílání aktuálních informací o organizaci, pozvánek na akce a také možnost odepsat si dar ze základu daně.

Dalším projektem je Lata Caffé, který, jak už sám název vypovídá, je o kávě a dalších nápojích. Dárce si může dát ve vybraných kavárnách a restauracích kávu či jakýkoli jiný nápoj, za který může připlatit 5 až 10 Kč a tím podpořit činnost organizace. Příplatek je započítán do ceny nápoje nebo je dárce požádán o vhození peněz do zapečetěné pokladničky. Jako bonus za koupi tohoto produktu je dárci nabídnuta speciální čokoládová mince. Návštěvníkům kavárny jsou poskytovány základní informace o tom, jak Lata pomáhá, což podporuje jejich rozhodnutí přispět. Tento projekt je činný již od roku 2010. V roce 2014 se jednalo o 4 kavárny či restaurace, v roce 2016 se zapojilo již 7 podniků.¹³⁷

Lata hrnek je projekt ohledně výstavy a prodeje hrnků, které Latě věnují známé osobnosti české politiky, kultury a sportu. V roce 2014 díky této výstavě Lata získala 7 000 Kč.¹³⁸

V neposlední řadě nelze zapomenout na firemní a individuální dárce. Velmi důležitou je pro Lata totiž i nefinanční podpora, kterou například Lata využívá pro vztahy s veřejností. Dobrovolníci s klienty v programu „Ve dvou se to lépe táhne“ ji často využívají v podobě nabízených volných vstupenek. Nefinanční podporou jsou právě i samotní dobrovolníci, bez kterých by Lata nemohla fungovat.

¹³⁷ LATA – PROGRAM PRO MLÁDEŽ A RODINU, z.ú., Lata Caffé

¹³⁸ LATA – PROGRAM PRO MLÁDEŽ A RODINU, z.ú., Výroční zpráva 2014

4.4 Sociálně aktivizační služby v hlavním městě Praze

V rámci této části práce autorka provedla analýzu registrovaných sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi pomocí elektronicky vedeného Registru poskytovatelů sociálních služeb, kterou lze nalézt v příloze této diplomové práce.¹³⁹ V roce 2015 bylo evidováno na území hlavního města Prahy dvacet tři nestátních neziskových organizací s jejich programy zaregistrovaných pod sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Pro čtyři organizace v průběhu roku 2016 zaniká registrace sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi dle elektronického registru poskytovatelů sociálních služeb. Konkrétně se jedná o Fond ohrožených dětí, Hestia – Centrum pro dobrovolnictví, z.ú., HoSt Home – Start Česká republika a Středisko křesťanské pomoci Horní Počernice. Organizace Lata ruší registraci sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi pro program „Ve dvou se to lépe táhne“, aniž by v elektronickém registru bylo uvedeno předchozí upozornění. Jejich druhý program „Podpůrná individuální práce s rodinou“ stále zůstává registrovanou sociálně aktivizační službou pro rodiny s dětmi.

Fond ohrožených dětí (dále také „FOD“) je pro veřejnost zajisté nejznámější pro jejich program „Klokánek“, zřizování a provoz zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Toto však není jediná činnost FOD, například vedou azylové domy, poskytují poradenství a mnoho dalšího. Konkrétně jejich pobočka v Praze ruší o registraci dne 10. 1. 2016. Jak sama organizace zveřejnila, jedná takto z důvodu průběžné optimalizace struktury Fondu ohrožených dětí, v rámci které dochází ke snížení počtu poboček FOD. Optimalizace byla prováděna dvěma způsoby a to buď zrušením činnosti pobočky (jak nastalo v Praze) nebo přesunutím pobočky pod jiného poskytovatele (celého kolektivu či jednotlivých zaměstnanců). Ukončení činnosti pobočky nastalo z několika možných důvodů, například odchod kvalifikovaných zaměstnanců, nesplňování kvalifikačních požadavků na sociální službu, nepodpoření ze strany krajského úřadu v dalších letech, vyřazením ze sítě sociálních služeb pro nesplnění požadavku bezdlužnosti poskytovatele. Pobočka v Praze se bude nadále věnovat problematice asistovaných styků dětí s rodičem a dalším jiným činnostem, jejich práce bude podpořena dotačním titulem z Magistrátu hlavního města Prahy.¹⁴⁰

¹³⁹ Viz příloha 13 této práce

¹⁴⁰ FOND OHROŽENÝCH DĚTÍ, Zpravodaj FOD – číslo 2/2015

Středisko křesťanské pomoci Horní Počernice je další organizací, která ztratila či zrušila registraci sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, a to k 15. 2. 2016. V rámci služby poskytovala dva programy „Socioterapeutické a komunitní služby“ a „Na půli cesty“. Tyto programy měly především pomoci jejich klientům z azylového domu, který je registrovanou sociální službou, ale jsou otevřeny i pro ostatní rodiny s dětmi. V rámci programu „Socioterapeutické a komunitní služby“ v některých bodech napomáhaly nestátní neziskové organizace Jahoda o.p.s. a Lata. Důvody zrušení či ztráty této registrace Střediska křesťanské pomoci Horní Počernice nejsou známy.¹⁴¹

Nestátní nezisková organizace Hestia – Centrum pro dobrovolnictví, z.ú., konkrétně jejich program „Pět P“, byl registrovanou sociálně aktivizační službou pro rodiny s dětmi od 1. 1. 1998. Registraci ruší k datu 29. 2. 2016. Program „Pět P“ (Pomoc, Přátelství, Podpora, Péče, Prevence) je preventivní program pro děti ve věku od 6 do 15 let, které jsou ohroženy sociálním vyloučením. Tento program je založený na kamarádském vztahu klienta s dospělým dobrovolníkem.¹⁴²

Program „HoSt – terénní sociální práce s rodinou v Praze“ byl registrovanou sociálně aktivizační službou pro rodiny s dětmi do 31. 3. 2016 a byl poskytován nestátní neziskovou organizací HoSt Home – Start Česká republika. Tento program byl zaměřen na podporu rodin (výchova alespoň jednoho dítěte do 6 let), které se ocitají v sociálně složitě a ohrožující situaci. V těchto rodinách pracovali profesionální pracovníci, kteří poskytovali terénní sociální práci. Těžiště práce HoSt Home – Start Česká republika je v dobrovolnické práci s rodinou. Dobrovolníci jsou vyškolené osoby s rodičovskou zkušeností. Tento prvek do poskytované sociální práce přináší přátelský vztah, osobní přístup, neformálnost a mnoho dalšího.¹⁴³

Nestátní neziskové organizace Hestia – Centrum pro dobrovolnictví, z.ú., (program „Pět P“), HoSt Home Start – Česká republika (program „HoSt – terénní sociální práce s rodinou v Praze“) a Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. (program „Ve dvou se to lépe táhne“) chtěly zrušit registraci sociálně aktivizační služby

¹⁴¹ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Registr poskytovatelů sociálních služeb: Popis realizace poskytování sociálních služeb – Středisko křesťanské pomoci Horní Počernice, platné k 1. 1. 2016

¹⁴² HESTIA – NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM, Program Pět P

¹⁴³ HOST HOME – ČESKÁ REPUBLIKA, HoSt – terénní sociální práce s rodinou v Praze

pro rodiny s dětmi. Jejich společným rysem je, že se jedná o mentoringové programy, které jsou založeny na práci „neprofesionálních“ dobrovolníků s dohledem sociálních pracovníků. V zákoně č. 108/2009 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů jsou uvedeny podmínky registrace sociálních služeb. Jednou z podmínek je odborná způsobilost všech fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální službu. Dobrovolníci v těchto programech většinou nesplňují podmínky pro odbornou způsobilost uvedené v § 110 odst. 4 a 5, § 116 odst. 5 a § 117 v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Proto je možné, že toto vedlo Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky k nabádání těchto organizací ke zvýšení zapojení sociálních pracovníků v programech. Organizace se samy rozhodly, že umělé navyšování času sociálních pracovníků s klientem je proti jejich základní myšlence.

Z toho vyplývá, že všeobecně nelze mentorství zařadit mezi registrované sociální služby, což podporuje i část odborné veřejnosti, i když mentorství představuje významný prvek v rámci socializace a výchovy.

V důsledku zrušení registrace sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi mohou nastat různé problémy s tímto rozhodnutím spojené, např. pro dané organizace se mohou objevit potíže s finančním zajištěním a udržením kvality poskytované služby.

Zrušením registrací služby mohl vzniknout problém ohledně financování služeb, protože městské části Prahy 1 až 22 financují výhradně registrované sociální služby. Po vzájemné dohodě s organizacemi převedly některé městské části Prahy jejich „registrované“ programy ze sociální politiky do oblasti rodinné politiky. Některé městské části Prahy tuto situaci vyřešily vyhlášením přesného dotačního programu pro danou organizaci a poskytnutím individuální dotace, ale tato skutečnost je možná jen v případě vyčlenění finančních prostředků z rozpočtu dané městské části.¹⁴⁴ Hlavní město Praha dokonce pro rok 2016 vyhlásila grantový program Podpora aktivit rodinné politiky, v rámci kterého podporuje i konkrétně Aktivizaci rodin s dětmi – dobrovolnické služby (vzdělání dobrovolníků, Mentoringové dobrovolnictví v rodině, udržování a podpora vztahů). Žádat o tento grant mohou organizace,

¹⁴⁴ PORTÁL PRO SOCIÁLNÍ OBLAST MĚSTA PRAHY, Zápis z jednání koordinátorů plánování sociálních služeb a osob pověřených městských částí Praha 1 až 22, str. 2

kteře nejsou registrovanou sociální službou dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.¹⁴⁵

Největším finančním zdrojem pro Lata byla Ministerstva České republiky, proto jsou dále uvedeny dopady na tok financí z tohoto sektoru. Pro financování z Ministerstva vnitra České republiky se zrušením registrace sociální služby nic nemění, protože tyto finance jsou přiděleny na základě registrace dobrovolnické služby. Na financování z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky zrušení registrace sociálně aktivizační služby nemá žádný vliv, protože jejich základním požadavkem je, aby organizace byla uznána Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky pro oblast práce s dětmi a mládeží pro dané období. V současné době Lata toto uznání pro léta 2016 – 2020 nemá, ale stále se o uznání může ucházet.¹⁴⁶ Největší dopad zrušení registrace sociální služby má na financování z Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky, protože registrovaná sociální služba je jejich hlavní podmínkou k poskytnutí dotací. Avšak v případě Lata se pravděpodobně nebude jednat o závažný dopad, protože již v roce 2015 neobdrželi žádné finance z Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky a protože se dlouhodobě snaží o finanční stabilitu organizace. Především v rámci financování již neregistrovaných sociálních služeb by mohlo dojít k výrazné změně, protože již není nařizováno poskytování sociální služby bez úhrady dle § 72 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Organizace by se mohly rozhodnout a vyžadovat finanční spoluúčast od uživatelů. Lata o této možnosti neuvažuje. Veřejnost nebude i nadále vnímat rozdíl a rozlišovat mezi registrovanou a neregistrovanou sociální službou.

V návaznosti na finanční změny může dojít i ke změnám ve kvalitě poskytování služby, protože nemusí být dostatek financí na kvalitní zajištění programu na stávající úrovni. Jiným důvodem může být, že v rámci „registrovaných“ programů již nemusí být dodržována přísná pravidla pro splnění registrované sociální služby. V rámci Lata je málo pravděpodobné, že by došlo k výraznému poklesu kvality, protože jejich program „Podpůrná individuální práce s rodinou“ stále zůstává registrovanou sociálně aktivizační

¹⁴⁵ PORTÁL PRO SOCIÁLNÍ OBLAST MĚSTA PRAHY, Grantový program Podpora aktivit rodinné politiky na území hlavního města Prahy pro rok 2016

¹⁴⁶ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY, Programy státní sociální podpory práce s dětmi a mládeží na rok 2016

službou pro rodiny s dětmi. Lata tedy nadále musí dodržovat pravidla stanovená zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění dalších předpisů.

Důležitou stránkou registrované organizace je dodržování standardů kvality sociální služby. Překvapivé je zjištění, že v Latě dosud neproběhla inspekce ohledně standardů kvality sociálních služeb. Tuto kontrolu nelze nijak v současné době provést, protože registrace již není platná na program „Ve dvou se to lépe táhne“. Pro program „Podpurná individuální práce s rodinou“ je ale tato inspekce kvality standardů sociálních služeb v blízké době očekávána, protože stále zůstává registrovanou sociální službou. Protože nejsou k dispozici závěry inspekce, navrhla autorka získat hodnocení dodržování standardů kvality sociálních služeb od pracovníků Lata a od dobrovolníka. Na základě konzultace s pracovníky Lata byl však přijat závěr, že takové hodnocení by bylo příliš zatíženo subjektivním pohledem obou stran.

Organizace Lata byla však podrobena vnitřnímu auditu procesů v organizaci v rámci hodnocení Neziskovka roku pro rok 2014. Proto se lze domnívat, že pokud se organizace bude držet podobných principů jako do současné doby, nebude zrušení registrace sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi mít vliv na kvalitu jejích služeb.

5 Diskuze a doporučení

Autorka stanovila výzkumnou otázku „Proč Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. na začátku roku 2016 ukončuje registraci programu „Ve dvou se to lépe táhne“ v rámci sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi?“ Pro nalezení odpovědí bylo nutné provést seznámení s nestátní neziskovou organizací Lata – Programy pro mládež a rodiny, z.ú., jejími programy a financováním a provést analýzu nabízených sociálně aktivizačních služeb přes Registr poskytovatelů sociálních služeb v hlavním městě Praze.

Odpověď na výzkumnou otázku zní takto: Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. zrušila registraci programu v rámci sociální aktivizační služby pro rodiny s dětmi z důvodu nesplnění povinnosti zabezpečení odborné způsobilosti všech fyzických osob, které přímo poskytují sociální službu. Umělé navyšování času sociálních pracovníků s klientem je proti základní mentoringové myšlence Lata spočívající v „podpoře mladých lidí realizované formou práce sociálního pracovníka a paralelní vrstevnické podpory od dobrovolníka pro každého klienta individuálně“¹⁴⁷.

Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. či jiné organizace mohly současnou situaci řešit i jinými způsoby než zrušením registrace sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. se mohla rozhodnout pro naplnění povinnosti, kterou jim nařizuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Jak je již výše uvedeno, umělé navýšení času sociálních pracovníků s klientem by však bylo protichůdnou myšlenkou vůči cíli a poslání organizace.

Další možností by mohla být snaha organizace zajistit dobrovolníky, kteří budou splňovat podmínky odborné způsobilosti k výkonu sociální služby a zároveň tuto službu nevykonávají jako své zaměstnání. Avšak po osobách s odbornou způsobilostí je stále vysoká poptávka i v rámci placených pracovních úvazků, proto by s velkou pravděpodobností nastal problém se získáním vhodných dobrovolníků.

Existuje také možnost, že si současní dobrovolníci doplní vzdělání o absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu, který je v minimálním rozsahu 150 výukových hodin dle vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Podmínkou pro pracovníka v sociálních službách

¹⁴⁷ LATA – PROGRAM PRO MLÁDEŽ A RODINU, z.ú., Výroční zpráva 2014

je také zdravotní způsobilost. Se splněním dalších podmínek by nenastaly potíže, protože Lata – Programy pro mládež a rodiny, z.ú. v rámci programu „Ve dvou se to lépe táhne“ přijímá dobrovolníky ve věku od 18 do 30 let, tyto fyzické osoby jsou svéprávné a dokládají bezúhonnost výpisem z rejstříku trestů. Pokud by absolvování uvedeného kurzu bylo podmínkou pro výkon dobrovolnické služby, většina dobrovolníků v Latě by měla problém. Nalézt v rámci dobrovolnictví navíc 150 výukových hodin a následně se průběžně dále vzdělávat je takřka nereálné. Proto lze pokládat tuto možnost za nerealizovatelnou.

Dvě uvedené možnosti zapojení dobrovolníků splňujících podmínky odborné způsobilosti v zásadě nepopírají poslání Laty. Ztrácí se však myšlenka, že dobrovolnictví osoby bez odborného sociálního vzdělání, na kterou je odborně dohlíženo, může také přinést své ovoce, protože není zatíženo odbornou znalostí a je klientem kladně přijímáno.

Tento vzniklý problém by mohl být také vyřešen doplněním či změnou zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, protože jedině tak může stát ovlivnit nestátní neziskové organizace. Mohlo by se jednat o doplnění § 115 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, kde se pojednává o tom, že *„při poskytování sociálních služeb působí rovněž dobrovolníci za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem“*¹⁴⁸, kterým je míněn zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě ve znění pozdějších předpisů. Toto doplnění by mohlo být označeno jako „§ 115 odst. 2 písm. a) Programy založené na mentoringovém dobrovolnictví nemusí splňovat podmínku odborné způsobilosti všech fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální službu, ale musí být prováděn odborný dohled nad činností těchto osob v minimálním rozsahu stanoveném v prováděcím právním předpisu.“ Ostatní podmínky uvedené v tomto zákoně by program založený na mentoringovém dobrovolnictví musel nadále dodržovat.

A tímto způsobem by nedošlo k vystoupení sociálních služeb založených na mentoringových programech z registrace, když svým významem představují výrazný socializační a výchovný prvek v České republice. Nedošlo by také k přesunutí

¹⁴⁸ § 115 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

finanční odpovědnosti podpory těchto organizací z Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky na městské rozpočty.

Zavedení registru poskytovatelů sociálních služeb mělo zpřehlednit a informovat o státních i o nestátních neziskových poskytovatelích sociálních služeb. Tento registr zajisté přinesl jisté zlepšení stavu, ale neustálé změny seznamu poskytovatelů jednotlivých sociálních služeb vedou k roztržitosti informací a veřejnost neví, kde hledat a na koho se obrátit se svými potřebami. Problematika sociální politiky státu je velice složitá, rozsáhlá a zorientovat se v ní, natož jí zcela porozumět, je velice náročné.

6 Závěr

Úloha nestátních neziskových organizací v sociálním zabezpečení v České republice je velice výrazná, protože doplňuje sociální politiku státu, která se v současné době nachází v krizi. Také vzhledem k tomu, že sociální politika je založena na principu solidarity a to jak dobrovolné tak vynucené. Nestátní neziskové organizace jsou často spojovány s dobrovolnictvím, které napomáhá k naplňování a šíření hodnot sociální politiky.

V oblasti sociálního zabezpečení v České republice se v posledních letech výrazně mění právní úprava, protože byla již nevyhovující. Aktuálním právním předpisem pro sociální služby je zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník upravuje právní formu některých nestátních neziskových organizací.

Aktuální právní formou nestátních neziskových organizací v České republice jsou spolky a pobočné spolky, nadace a nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, zapsané ústavy či církevní právnické osoby. Mezi tyto právní formy nestátních neziskových organizací můžeme z určitého ohledu zařadit i sociální družstva.

Hlavním cílem této práce bylo zjištění odpovědí k položené výzkumné otázce na nestátní neziskovou organizaci Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú., která zní: „Proč Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. na začátku roku 2016 ukončuje registraci programu „Ve dvou se to lépe táhne“ v rámci sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi?“

Pro nalezení odpovědí bylo provedeno seznámení se s nestátní neziskovou organizací Lata – Programy pro mládež a rodiny, z.ú., jejími programy a financováním. Provedena byla analýza nabízených sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi na základě informací z Registru poskytovatelů sociálních služeb v hlavním městě Praze. V hlavním městě Praze poskytuje sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi dvacet tři organizací. Z toho čtyři organizace ukončily či zrušily registraci jejich programů a bez předchozího upozornění v registru poskytovatelů sociálních služeb ruší registraci také nestátní nezisková organizace Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. pro program „Ve dvou se to lépe táhne“.

Odpověď na položenou výzkumnou otázku zní takto: Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. zrušila registraci programu v rámci sociální aktivizační služby pro rodiny s dětmi z důvodu nesplnění povinnosti zabezpečení odborné způsobilosti všech fyzických osob, které přímo poskytují sociální službu. Umělé navyšování času sociálních pracovníků s klientem je proti základní mentoringové myšlence programu.

V rámci zrušení registrace sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi mohou nastat různé problémy s tímto rozhodnutím spojené. Problémy pro dané organizace se mohou projevit ve finančním zajištění a v udržení kvality poskytované služby.

Nestátní neziskové organizace, které se pohybují v sociálních službách, jsou ve složité situaci, protože o jejich registraci rozhoduje Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky a zároveň většině nestátních neziskových organizací poskytuje největší finanční výpomoc. Proto se Lata snaží dlouhodobě zabezpečit vícezdrojové financování.

Lze říci, že v rámci hlavního města Prahy zrušení mentoringových programů v rámci sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi představuje oficiální vyjádření neuznání těchto programů jako registrovaných sociálních služeb. Mentoringové programy jsou založeny na práci dobrovolníků. Jejich dobrovolnická služba je upravena v zákoně č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Aktuálně nelze přesně vyjádřit, jak výrazný dopad bude mít neuznání mentoringových programů v rámci registrovaných sociálních služeb na činnost Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. a obecně dalších nestátních neziskových organizací, které tyto programy využívají. Vyhodnocení reálného dopadu bude možné provést na základě dalšího vývoje.

Pomoc rodinám s dětmi poskytovaná dobrovolníky na základě mentoringových programů představuje nejen podporu klientům, ale i umožňuje dobrovolníkům bez odborného vzdělání přispět k rozšíření možností, kde lze vyhledat pomoc. Zároveň práce dobrovolníků svým příkladem obecně motivuje ochotu společnosti pomáhat lidem v obtížných životních situacích.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Odborná literatura

1. **Brumovská, T., Seidlová Málková, G.** *Mentoring*. 1. vyd. Praha : Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-772-5.
2. **Connor, M., Pokora, J.** *Coaching and Mentoring at work*. 1. vyd. Berkshire : Open University Press, 2007. ISBN 0335 221769.
3. **Čámský, P., Sembdner, J., Krutilová, D.** *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. 1. vyd. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0027-7.
4. **Foster-Turner, J.** *Coaching and mentoring in health and social care*. 1. vyd. Oxon : Radcliffe Publishing, 2006. ISBN 1 85775 549 9.
5. **Hudečková, H., Kučerová, E.** *Úvod do sociální politiky*. 1. vyd. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2011. ISBN 978-80-213-1086-5.
6. **Kahoun, V. a kolektiv.** *Sociální zabezpečení - vybrané kapitoly*. 1. vyd. Praha : TRITON, 2009. ISBN 978-80-7387-346-2.
7. **Koldinská, K.** *Sociální právo*. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-474-2.
8. **Kozlová, L.** *Sociální služby*. 1. vyd. Praha : TRITON, s. r. o., 2005. ISBN 80-7254-662-7.
9. **Krejčířová, O., Treznerová, I.** *Malý lexikon sociálních služeb*. 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2754-6.
10. **Malík - Holasová, V.** *Kvalita v sociální práci a sociálních službách*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2014. ISBN 978-80-247-4315-8.
11. **Malina, J. a kolektiv.** *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2003. ISBN 80-210-3180-8.
12. **Průša, L.** *Obce, města, regiony a sociální služby*. 1. vyd. Praha : Socioklub, 1997. ISBN 80-902260-1-9.
13. **Salamon, L. M. a kolektiv.** *Global civil society: An overview*. 1. vyd. Baltimore : The Johns Hopkins University, 2003. ISBN 1-886333-50-5.
14. **Štenglová, I. a kolektiv.** *Zákon o obchodních korporacích: Velké komentáře*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-480-3.

15. **Tomeš, I.** *Sociální politika teorie a mezinárodní zkušenost.* 2. vyd. Praha : Socioklub, 2001. ISBN 80-86484-00-9.
16. **Tošner, J., Sozanská, O.** *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích.* 2. vyd. Praha : Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.
17. **Tröster, P. a kolektiv.** *Právo sociálního zabezpečení.* 6. vyd. Praha : C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-473-5.

7.2 Právní předpisy

1. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
2. Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky
3. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů
4. Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
6. Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
7. Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
8. Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
9. Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
10. Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
11. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
12. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
13. Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
14. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
15. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
16. Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů
17. Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

7.3 Internetové zdroje

1. **Asociace veřejně prospěšných organizací České republiky.** Spolehlivá veřejně prospěšná organizace. *O značce.* [Online] 2015. [Citace: 14. únor 2016.] <http://www.znackaspolehlivosti.cz/>.
2. **Commision of the European Communities.** Green paper on public-private partnership and community law on public contract and concessions. [Online]. 30. dubna 2004. [Citace: 31. leden 2016] <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52004DC0327&qid=1456196492807&from=EN>
3. **Commission of the European Communities.** European Union law. *Proposal for a Cuncil decision on the European Year of Volunteering (2011).* [Online] 3. červen 2009. [Citace: 2. únor 2016.] <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009PC0254&qid=1454408686754&from=EN>
4. **Český statistický úřad.** Registr ekonomických subjektů. *Počty právních forem dle roku a kraje.* [Online] 2015. [Citace: 9. únor 2016.] <https://www.czso.cz/>
5. **Dobrovolnické centrum o. s.** Programy a projekty. *Ve dvou se to lépe táhne.* [Online]. [Citace: 15. února 2016.] http://www.dcul.cz/stranky/programy_ve_2.htm
6. **Fond ohrožených dětí.** Zpravodaj FOD. *Zpravodaj FOD – číslo 2/2015.* [Online] Listopad 2015. [Citace: 24. únor 2016.] <http://www.fod.cz/o-nas/zvlastni-zpravodaj-2-2015>
7. **HESTIA - Národní dobrovolnické centrum.** HESTIA – Cena Křesadlo. *Historie ceny Křesadlo.* [Online] 2015. [Citace: 2. únor 2016.] <http://www.hest.cz/cdn/public/historie-kresadlo-2015.pdf>
8. **HESITA – Národní dobrovolnické centrum.** HESTIA – Metodiky, dokumentace a další materiály v elektronické podobě. *Metodika dobrovolnictví v sociálních službách.* [Online] 2012. [Citace: 2. únor 2016.] <http://www.hest.cz/cs-CZ/pro-organizace/metodiky-ke-stazeni>
9. **HESITA – Národní dobrovolnické centrum.** Naše dobrovolnické programy. *Program Pět P.* [Online] 2015. [Citace: 25. únor 2016.] <http://www.hest.cz/cs-CZ/co-delame/program-pet-p>

10. **HESTIA - Národní dobrovolnické centrum.** HESTIA - Metodiky, dokumentace a další materiály v elektronické podobě. *Průvodce dobrovolnictvím pro neziskové organizace.* [Online] Červen 2003. [Citace: 2. únor 2016.] www.hest.cz/cdn/public/000998.doc.
11. **HESTIA – Národní dobrovolnické centrum.** HESTIA - Metodiky, dokumentace a další materiály v elektronické podobě. *Volunteering Infrastructure in the Czech Republic.* [Online] 2012. [Citace: 2. únor 2016.] <http://www.hest.cz/cdn/public/001134.pdf>
12. **HoSt Home – Start Česká republika.** Výroční zpráva 2014. *HoSt – terénní sociální práce s rodinou v Praze.* [Online] 2015. [Citace: 25. únor 2016.] http://www.hostcz.org/dokumenty/Vyrocni_zprava_2014.pdf
13. **Hout, Martin.** Asociace nestátní neziskových organizací Jihomoravského kraje. *NNO a dobrovolnictví v ČR a Rakousku.* [Online] 26. červenec 2010. [Citace: 2. únor 2016.] <http://www.annojmk.cz/sites/all/files/projekty/preshranicni-spoluprace/partnerstvi-neziskovych-organizaci/NNO-a-dobrovolnictvi-v-CR-a-Rakousku.pdf>.
14. **Lata - Programy pro mládež a rodinu, z.ú.** Lata - Programy pro mládež a rodinu, z.ú. *Dárci/Sponzoři.* [Online] Michael Pikner, 2016. [Citace: 18. únor 2016.] <http://www.lata.cz/darci/>
15. **Lata - Programy pro mládež a rodinu, z.ú.** Lata - Programy pro mládež a rodinu, z.ú. *Tahák dobrovolníka.* [Online] Michael Pikner, 2015. [Citace: 16. únor 2016.] <http://www.lata.cz/dobrovolnik/>
16. **Lata - Programy pro mládež a rodinu, z.ú.** Lata - Programy pro mládež a rodinu, z.ú. *Výroční zpráva 2014.* [Online] Michael Pikner, 2014. [Citace: 13. únor 2016.] <http://www.lata.cz/download/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va%20Lata%202014.pdf>
17. **Lata - Programy pro mládež a rodinu, z.ú.** Lata - Programy pro mládež a rodinu, z.ú. *Výroční zpráva 2013.* [Online] Michael Pikner, 2013. [Citace: 13. únor 2016.] http://www.lata.cz/download/VZ_Lata_2013_web.pdf

18. **Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky.** Otázky a odpovědi. *Otázky a odpovědi k zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách k zákonu č. 109/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách.* [Online]. [Citace: 29. leden 2015.] http://www.mpsv.cz/files/clanky/2974/otazky_odpovedi_22-rev.pdf.
19. **Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky.** Registr poskytovatelů sociálních služeb. *Registrované sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi - Dobrovolnické centrum o. s. v Ústí nad Labem.* [Online]. [Citace: 15. únor 2016.] http://iregistr.mpsv.cz/socreg/detail_sluzby.do?736c=4141d2d7e640e949&SUBSESSION_ID=1455541235463_1
20. **Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky.** Registr poskytovatelů sociálních služeb. *Registrované sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi v hl. m. Praze.* [Online]. [Citace: 31. prosinec 2015.] http://iregistr.mpsv.cz/socreg/vitejte.fw.do?SUBSESSION_ID=1455062822257_10
21. **Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky.** Média a veřejnost. *Slovník sociálního zabezpečení.* [Online] 6. listopad 2015. [Citace: 21. listopad 2015.] http://www.mpsv.cz/files/clanky/22771/Slovník_MPSV_nahled.pdf.
22. **Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky.** Dotace na poskytování sociálních služeb. *Výsledky dotačního řízení pro rok 2014 – Program A.* [Online] 2014. [Citace: 22. únor 2016.] http://www.mpsv.cz/files/clanky/17134/PpA_final_97_2.pdf
23. **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.** Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. *Organizace uznaná MŠMT pro oblast práce s dětmi a mládeží.* [Online] 2014. [Citace: 22. únor 2016.] <http://www.msmt.cz/mladez/organizace-uznana-msmt-pro-oblast-prace-s-detmi-a-mladezi>
24. **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.** Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. *Programy státní podpory práce s dětmi a mládeží na rok 2016.* [Online] 29. září 2015. [Citace: 22. únor 2016.] <http://www.msmt.cz/mladez/nno-uznana-msmt-pro-praci-s-detmi-a-mladezi>

25. **Ministerstvo vnitra České republiky.** Ministerstvo vnitra České republiky. *Dobrovolnická služba – Dotace na akreditované projekty.* [Online] 6. leden 2016. [Citace: 22. únor 2016.] <http://www.mvcr.cz/clanek/dotace-na-akreditovane-projekty-642310.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
26. **Ministerstvo vnitra České republiky.** Ministerstvo vnitra České republiky. *Informace o novele zákona o dobrovolnické službě.* [Online] 2. červen 2014. [Citace: 22. únor 2016.] <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-novele-zakona-o-dobrovolnicke-sluzbe.aspx>
27. **Ministerstvo vnitra České republiky.** Ministerstvo vnitra České republiky. *Seznam akreditovaných projektů.* [Online] 19. leden 2016. [Citace: 17. únor 2016.] <http://www.mvcr.cz/clanek/seznam-akreditovanych-projektu.aspx>.
28. **Nadace člověk člověku.** Pomohli jsme. *Seznam organizací podpořených v číslech.* [Online] 2015. [Citace: 22. únor 2016.] <http://www.nadacecc.cz/pomohli-jsme/v-cislech>
29. **Nadace rozvoje občanské společnosti.** Neziskovka roku. *Neziskovka roku 2014.* [Online] Vizus CMS, 2016. [Citace: 14. únor 2016.] <http://www.neziskovkaroku.cz/>.
30. **Nadace Terezy Maxové dětem.** Komu jsme pomohli. *Seznam obdarovaných.* [Online] 2015. [Citace: 22. únor 2016.] <http://www.nadaceterezymaxove.cz/nase-pomoc/komu-jsme-pomohli/seznam-obdarovanych/>
31. **Plíhal, Tomáš.** Bulletin advokacie. *Zápis spolku do spolkového rejstříku a jiné subjekty do něj zapisované a v něm zapsané.* [Online] 7. květen 2014. [Citace: 11. únor 2016.] <http://www.bulletin-advokacie.cz/zapis-spolku-do-spolkoveho-rejstriku-a-jine-subjekty-do-nej-zapisovane-a-v-nem-zapsane?browser=full>.
32. **Portál pro sociální oblast města Prahy.** Sociální oblast. *Financování sociální oblasti – Granty HMP.* [Online] Květen 2014. [Citace: 22. únor 2016.] http://socialni.praha.eu/jnp/cz/financovani_socialni_oblasti/granty_hmp/index.html
33. **Portál pro sociální oblast města Prahy.** Sociální oblast. *Grantový program Podpora aktivit rodinné politiky na území hlavního města Prahy pro rok 2016.* [Online] 29. září 2015. [Citace: 2. březen 2016.] http://socialnipece.praha.eu/jnp/cz/financovani_socialni_oblasti/granty_hmp/granto-ve-rozeni-pro-rok-2016/index.html#item-2099780

34. **Portál pro sociální oblast města Prahy.** Sociální oblast. *Zápis z jednání koordinátorů plánování sociálních služeb a osob pověřených městských částí Praha 1 až 22.* [Online] 26. listopad 2015. [Citace: 2. březen 2016.] http://socialni.praha.eu/public/ab/31/f3/2108671_627800_Zapis_z_26_11_15.pdf
35. **Senát Parlamentu České republiky.** Návrh zákona o statusu veřejné prospěšnosti. *Zamítnutí návrhu zákona o statusu veřejné prospěšnosti.* [Online] 12. září 2013. [Citace: 11. únor 2016.] <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/historie?action=detail&value=3405>.
36. **Šprynar, Jan, Němeček, Jan a Zapletalová, Zuzana.** Praxe Klubů Na cestě. *Sdružení D, z.ú.* [Online] 2015. [Citace: 15. únor 2016.] http://www.sdruzenid.cz/download/041-praxe_klubu_na_cestech.pdf.
37. **Tošner, Jiří. Kohoutová, Adéla.** Adorea – Dokumenty. *Komentář k zákonu č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů.* [Online] 2002. [Citace: 2. únor 2016.] <http://www.adorea.cz/dokumenty>
38. **Vajdová, Tereza.** Rada vlády pro nestátní neziskové organizace. *Zpráva o neziskovém sektoru v České republice.* [Online] 2004. [Citace: 9. únor 2016.] http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/zprava_o_neziskovem_sektoru.pdf.
39. **Vláda České republiky.** Vláda České republiky. *Rada vlády pro nestátní neziskové organizace.* [Online] 2016. [Citace: 29. únor 2016.] <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/zakladni-informace-767>
40. **Zuska, Karel a Kliman, Matěj.** E-pravo. *Vybrané aspekty nového občanského zákoníku a jejich dopad na neziskový sektor - část I. - obecně prospěšné společnosti od roku 2014.* [Online] 24. květen 2013. [Citace: 11. únor 2016.] <http://www.epravo.cz/top/clanky/vybrane-aspekty-noveho-obcanskeho-zakoniku-a-jejich-dopad-na-neziskovy-sektor-cast-i-obecne-prospesne-spolecnosti-od-roku-2014-91487.html>.

Seznam tabulek, grafů a příloh

Tabulka 1 – Šetření ohledně splnění podmínek akreditované dobrovolnické služby.....	61
Graf 1 – Vývoj počtu klientů a dobrovolníků v letech 2003 - 2014 v Latě v rámci programu „Ve dvou se to lépe táhne“	56
Graf 2 – Vývoj počtu klientů dle jejich věku v letech 2010 – 2014 v Latě v rámci programu „Ve dvou se to lépe táhne“	57
Příloha 1 – Rozdělení sociálních služeb.....	85
Příloha 2 - Přehled sociálních služeb – Sociální poradenství	86
Příloha 3 – Přehled sociálních služeb – Sociální péče	87
Příloha 4 – Přehled sociálních služeb – Sociální prevence	88
Příloha 5 – Výše příspěvku na péči u osob do 18 let věku	90
Příloha 6 – Výše příspěvku na péči u osob starších 18 let věku	91
Příloha 7 - Vývoj počtu občanských sdružení a organizačních jednotek sdružení	92
Příloha 8 – Vývoj počtu nadací a nadačních fondů, obecně prospěšných společností, církevních právnických osob v letech 1997 – 2013 na území České republiky	93
Příloha 9 - Vývoj počtu spolků a pobočných spolků (původně občanských sdružení a organizačních jednotek sdružení) v letech 2013 – 2015 na území České republiky....	94
Příloha 10 - Vývoj počtu nadací a nadačních fondů, obecně prospěšných společností, zapsaných ústavů, církevních právnických osob (původně bez zapsaných ústavů) v letech 2013 – 2015 na území České republiky.....	95
Příloha 11 – Výnosy neziskové organizace Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. dle zdroje pro rok 2013	96
Příloha 12 – Výnosy neziskové organizace Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú. dle zdroje pro rok 2014	97
Příloha 13 - Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi v hl. m. Praze - 2015	98

8 Přílohy

Příloha 1 – Rozdělení sociálních služeb

Sociální služby		
Sociální poradenství	Sociální péče	Sociální prevence
<ul style="list-style-type: none">• Základní sociální poradenství• Odborné sociální poradenství	<ul style="list-style-type: none">• Osobní asistence• Pečovatelská služba• Tísňová péče• Průvodcovské a předčitatelské služby• Podpora samostatného bydlení• Odlehčovací služby• Centra denních služeb• Denní stacionáře• Týdenní stacionáře• Domovy pro osoby se zdravotním postižením• Domovy pro seniory• Domovy se zvláštním režimem• Chráněné bydlení• Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	<ul style="list-style-type: none">• Raná péče• Telefonická krizová pomoc• Tlumočnické služby• Azylové domy• Domy na půl cesty• Kontaktní centra• Krizová pomoc• Intervenční centra• Nízkoprahová denní centra• Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež• Noclehárny• Služby následné péče• Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi• Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením• Sociálně terapeutické dílny• Terapeutické komunity• Terénní programy• Sociální rehabilitace

Zdroj: Vlastní zpracování dle Malého lexikonu sociálních služeb

Příloha 2 - Přehled sociálních služeb – Sociální poradenství

Sociální služby Druh: Sociální poradenství	Základní charakteristika	Úhrada nákladů za sociální služby
Základní sociální poradenství	Poskytuje potřebným osobám základní informace k řešení jejich nepříznivé situace.	Bez úhrady (§72)
Odborné sociální poradenství	Poradenství je poskytováno na základě jednotlivých sociálních okruhů sociálních skupin.	Bez úhrady (§72)

Zdroj: Vlastní zpracování podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Příloha 3 – Přehled sociálních služeb – Sociální péče

Sociální služby Druh: Sociální péče	Základní charakteristika	Forma sociální služby	Úhrada nákladů za sociální služby
Osobní asistence	Pro osoby se sníženou soběstačností, které potřebují pomoc jiné fyzické osoby. Poskytována bez časového omezení.	Terénní forma	Za úhradu (§75)
Pečovatelská služba	Určeno osobám se sníženou soběstačností, které potřebují pomoc jiné fyzické osoby a je poskytována ve vymezeném čase.	Terénní forma Ambulantní forma	Za úhradu (§75)
Tísňová péče	Nepřetržitá hlasová a elektronická komunikace pro osoby, které jsou ve stálém riziku ohrožení na zdraví či životě.	Terénní forma	Za úhradu (§75)
Průvodcovské a předčitatelské služby	Pro osoby se sníženou schopností orientace a komunikace z důvodu věku či zdravotního postižení. Může být součástí jiné služby.	Terénní forma Ambulantní forma	Za úhradu (§75)
Podpora samostatného bydlení	Pro osoby se zdravotním postižením, duševním onemocněním. Poskytováno v předem dohodnutém rozsahu a čase.	Terénní forma	Za úhradu (§75)
Odlehčovací služby	Pro osoby se zdravotním postižením či senioři, o kterou pečuje osoba blízka. Cílem je umožnit odpočinek pečující osobě.	Terénní forma Ambulantní forma Pobytová forma	Za úhradu (§75)
Centra denních služeb	Pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického či zdravotního postižení. Podmínky pro důstojný život.	Ambulantní forma	Za úhradu (§75)
Denní stacionáře	Pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického či zdravotního postižení, s pravidelnou pomocí jiné fyzické osoby.	Ambulantní forma	Za úhradu (§75)
Týdenní stacionáře	Pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického či zdravotního postižení, s pravidelnou pomocí jiné fyzické osoby. S poskytnutím ubytování.	Pobytová forma	Za úhradu (§73)
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	Pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, která vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.	Pobytová forma	Za úhradu (§73)
Domovy pro seniory	Především pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu věku, které vyžadují pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.	Pobytová forma	Za úhradu (§73)
Domovy se zvláštním režimem	Pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu chronické ho duševního onemocnění, závislosti na návykových látkách či různých typů demencí. Režim je přizpůsoben specifickým potřebám.	Pobytová forma	Za úhradu (§73)
Chráněné bydlení	Pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení či jiného onemocnění. Forma skupinového či individuálního bydlení.	Pobytová forma	Za úhradu (§75)
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	Pro osoby, které nemusí být na lůžku, ale nemohou být doma. Nepřetržitá služba. Pomoc jiné fyzické osoby o nesoběstačného.	Pobytová forma	Za úhradu (§73)

Zdroj: Vlastní zpracování podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Příloha 4 – Přehled sociálních služeb – Sociální prevence

Sociální služby Druh: Sociální prevence	Základní charakteristika	Forma sociální služby	Úhrada nákladů za sociální služby
Raná péče	Rodiče s dítětem, které má zdravotní postižení. Individuální využití. Pomoc rodičům vypěstovat odpovědný postoj a minimalizace závislosti.	Terénní forma Ambulantní forma	Bez úhrady (§72)
Telefonická krizová pomoc	Pomoc při uplatňování práv. Nepřetržitá služba. Napomoci uživateli vyřešit krizovou životní situaci.	Terénní forma	Bez úhrady (§72)
Tlumočnické služby	Pro osoby s poruchou komunikace. Ve sjednaném čase. Zprostředkování kontaktu se společností.	Terénní forma Ambulantní forma	Bez úhrady (§72)
Azylové domy	Pro osoby, které přišly o bydlení. Nepřetržitá služba. Bydlení, snaha o začlenění zpět do společnosti atd.	Pobytová forma	Za úhradu (§76)
Domy na půl cesty	Pro osoby do 26 let, které opouštějí jiné zařízení. Časově omezená. Ubytování a rozvoj samostatnosti.	Pobytová forma	Za úhradu (§76)
Kontaktní centra	Pro osoby ohrožené závislostí na návykových látkách. Poskytování dle provozní doby zařízení. Minimalizace zdravotního a sociálního rizika.	Terénní forma Ambulantní forma	Bez úhrady (§72)
Krizová pomoc	Pro osoby, které nevládají řešit krizovou situaci vlastními silami. Bez časového omezení. Podpora v aktivním řešení krizové situace.	Terénní forma Ambulantní forma Pobytová forma	Bez úhrady (§72)
Intervenční centra	Pro osoby ohrožené násilným chováním. Pomoc je nabídnuta nejpozději do 48 hodin. Cílem je pomoc vyřešit krizovou situaci.	Terénní forma Ambulantní forma Pobytová forma	Bez úhrady (§72)
Nízkoprahová denní centra	Pro osoby bez přístřeší a další. Poskytování dle provozní doby zařízení. Pomoc při osobní hygieně.	Terénní forma Ambulantní forma	Za úhradu (§76)
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	Pro děti ohrožené společensky nežádoucími jevy. Poskytování dle provozní doby zařízení. Cílem je například zlepšení kvality života.	Terénní forma Ambulantní forma	Bez úhrady (§72)
Noclehárny	Pro osoby bez přístřeší. Časově omezené. Snížení zdravotních a sociálních rizik spojených s pobytem na ulici.	Ambulantní forma	Za úhradu (§76)
Služby následné péče	Osoby s chronickým duševním onemocněním či závislé na návykových látkách. Služba je časově omezena. Snaha o dokončení programů.	Ambulantní forma Pobytová forma	Bez úhrady (§72)
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Cílová skupina jsou osoby se zdravotním postižením či osoby, u kterých je ohrožen vývoj z dlouhodobé krizové situace. Časově omezená služba.	Terénní forma Ambulantní forma	Bez úhrady (§72)
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	Cílová skupina jsou senioři, osoby se zdravotním postižením. Cílem je zkvalitnit jejich život a snaha o zapojení do společnosti.	Terénní forma Ambulantní forma	Bez úhrady (§72)
Sociálně terapeutické dílny	Pro osoby se zdravotním postižením, problém umístění na trh. Individuální rozsah. Nácvik dovedností.	Ambulantní forma	Bez úhrady (§72)

Sociální služby Druh: Sociální prevence	Základní charakteristika	Forma sociální služby	Úhrada nákladů za sociální služby
Terapeutické komunity	Pro osoby na návykových látkách či s duševní poruchou. Nepřetržitě. Cílem je začlenění do běžného života.	Pobytová forma	Za úhradu (§76)
Terénní programy	Osoby, které vedou rizikový způsob života. Omezené. Zprostředkování kontaktu se společností.	Terénní forma	Bez úhrady (§72)
Sociální rehabilitace	Soubor specifických činností orientovaný na dosažení samostatnosti. Časově omezená služba. Pro osoby se zdravotním postižením atd.	Terénní forma Ambulantní forma Pobytová forma	Bez úhrady (§72)

Zdroj: Vlastní zpracování podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Příloha 5 – Výše příspěvku na péči u osob do 18 let věku

Stupeň závislosti	Podmínky pro určení stupně závislosti	Výše příspěvku (Kč/měsíc)
I. Lehká	Osoba, která je závislá na každodenní pomoci jiné fyzické osoby z dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu a není schopna zvládat 3 základní životní potřeby	3 000
II. Středně těžká	Osoba, která je závislá na každodenní pomoci jiné fyzické osoby z dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu a není schopna zvládat 4 nebo 5 základních životních potřeb	6 000
III. Těžká	Osoba, která je závislá na každodenní pomoci jiné fyzické osoby z dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu a není schopna zvládat 6 nebo 7 základních životních potřeb	9 000
IV. Úplná	Osoba, která je závislá na každodenní pomoci jiné fyzické osoby z dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu a není schopna zvládat 8 nebo 9 základních životních potřeb	12 000

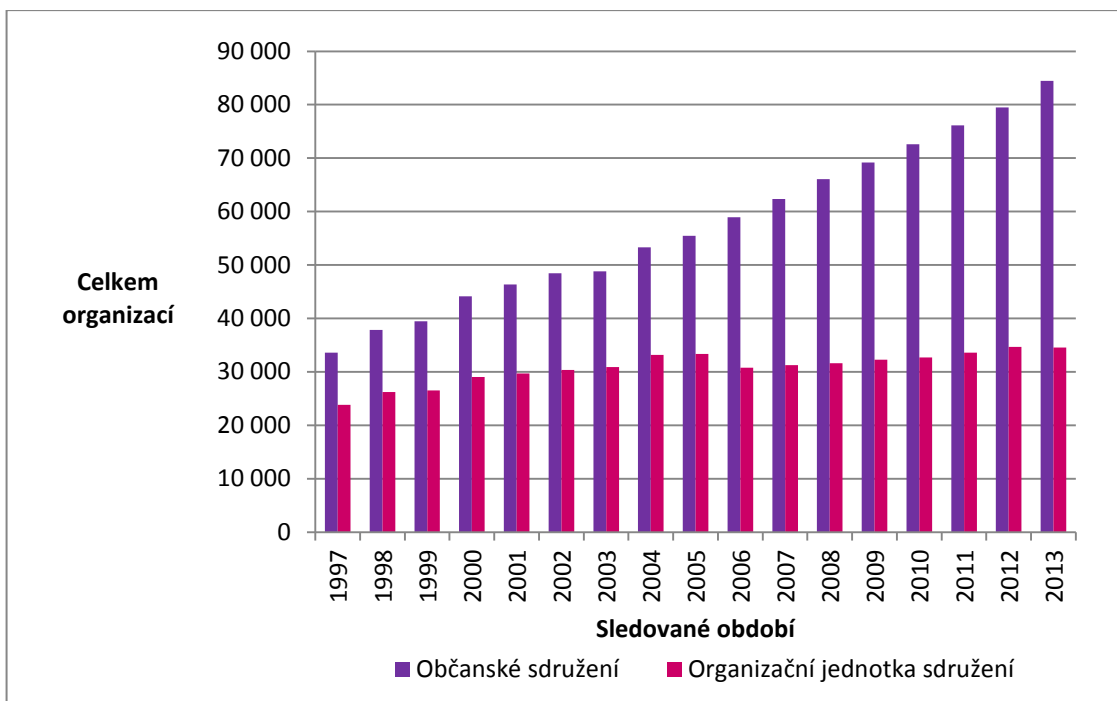
Zdroj: Vlastní zpracování podle § 8 a §11 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Příloha 6 – Výše příspěvku na péči u osob starších 18 let věku

Stupeň závislosti	Podmínky pro určení stupně závislosti	Výše příspěvku (Kč/měsíc)
I. Lehká	Osoba, která je závislá na každodenní pomoci či dohledu jiné fyzické osoby z dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu a není schopna zvládat 3 nebo 4 základní životní potřeby	800
II. Středně těžká	Osoba, která je závislá na každodenní pomoci či dohledu jiné fyzické osoby z dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu a není schopna zvládat 5 nebo 6 základních životních potřeb	4 000
III. Těžká	Osoba, která je závislá na každodenní pomoci či dohledu jiné fyzické osoby z dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu a není schopna zvládat 7 nebo 8 základních životních potřeb	8 000
IV. Úplná	Osoba, která je závislá na každodenní pomoci či dohledu jiné fyzické osoby z dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu a není schopna zvládat 9 nebo 10 základních životních potřeb	12 000

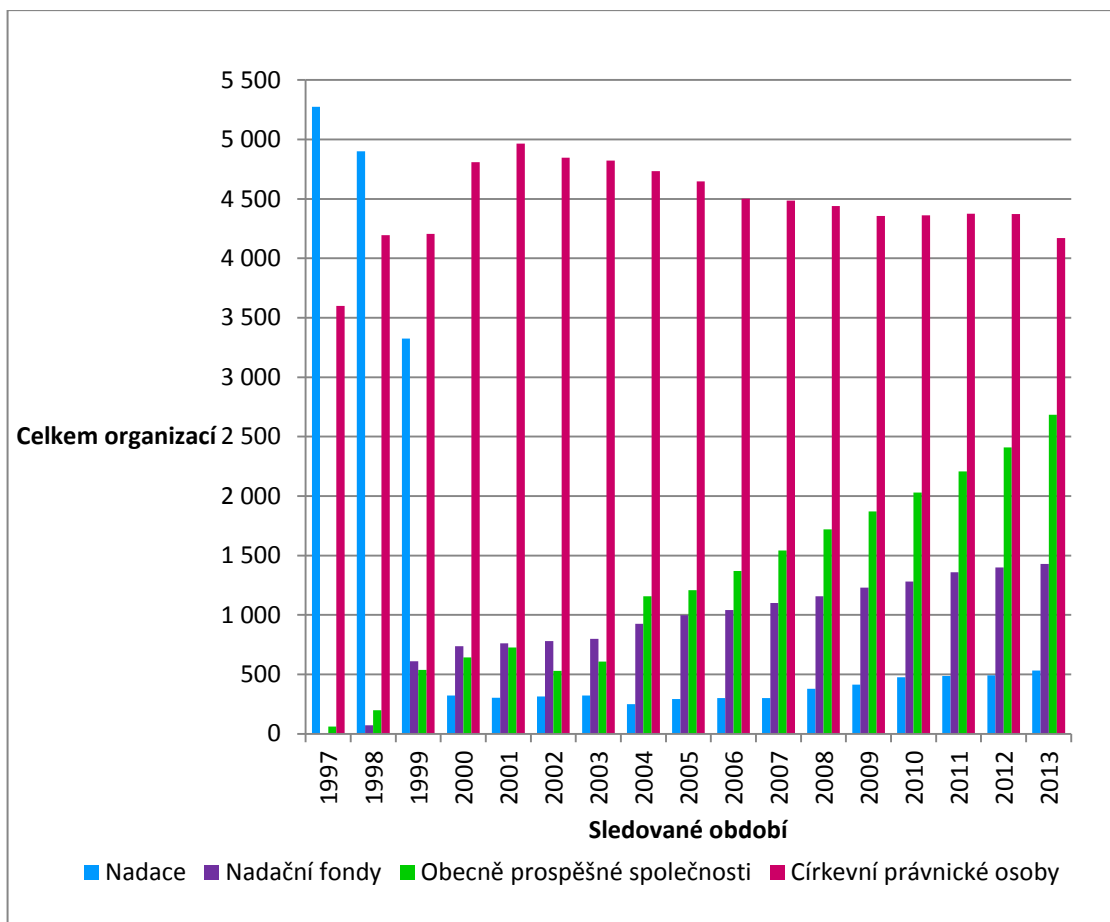
Zdroj: Vlastní zpracování podle § 8 a §11 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Příloha 7 - Vývoj počtu občanských sdružení a organizačních jednotek sdružení v letech 1997 – 2013 na území České republiky

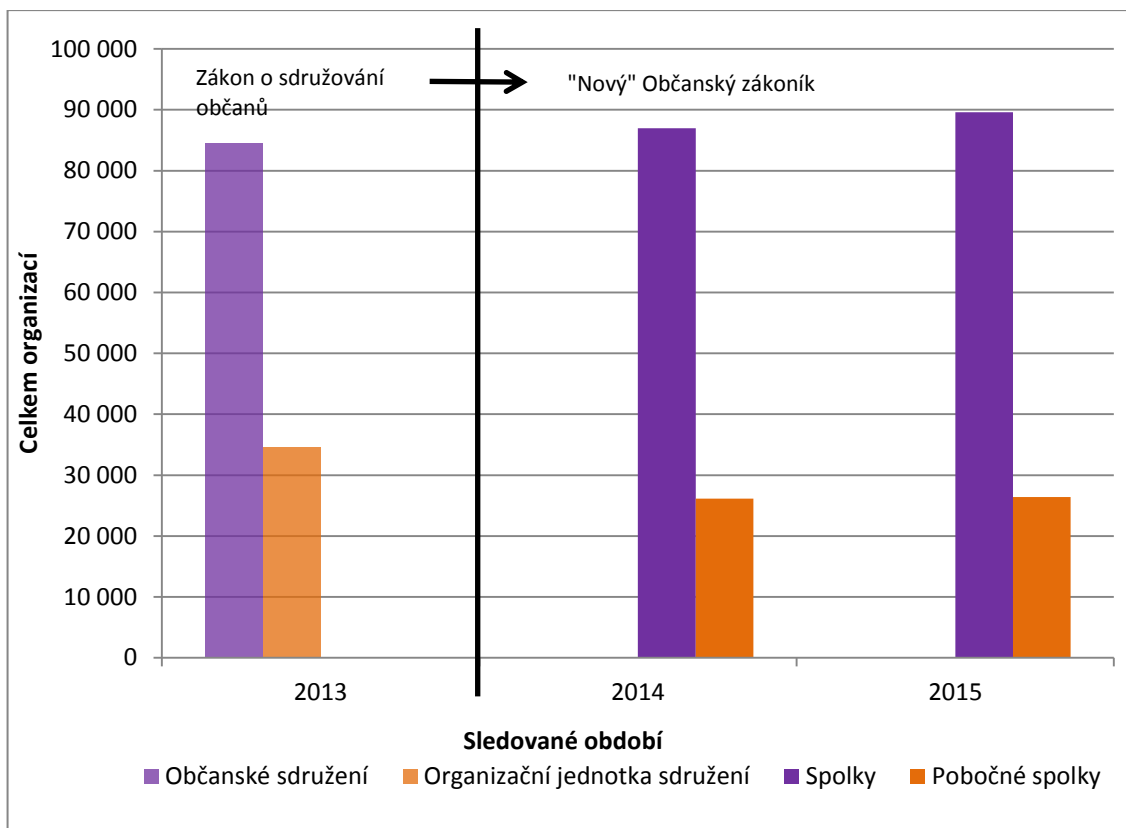
Zdroj: Vlastní zpracování podle dat z Českého statistického úřadu: <https://www.czso.cz/>

Příloha 8 – Vývoj počtu nadací a nadačních fondů, obecně prospěšných společností, církevních právnických osob v letech 1997 – 2013 na území České republiky

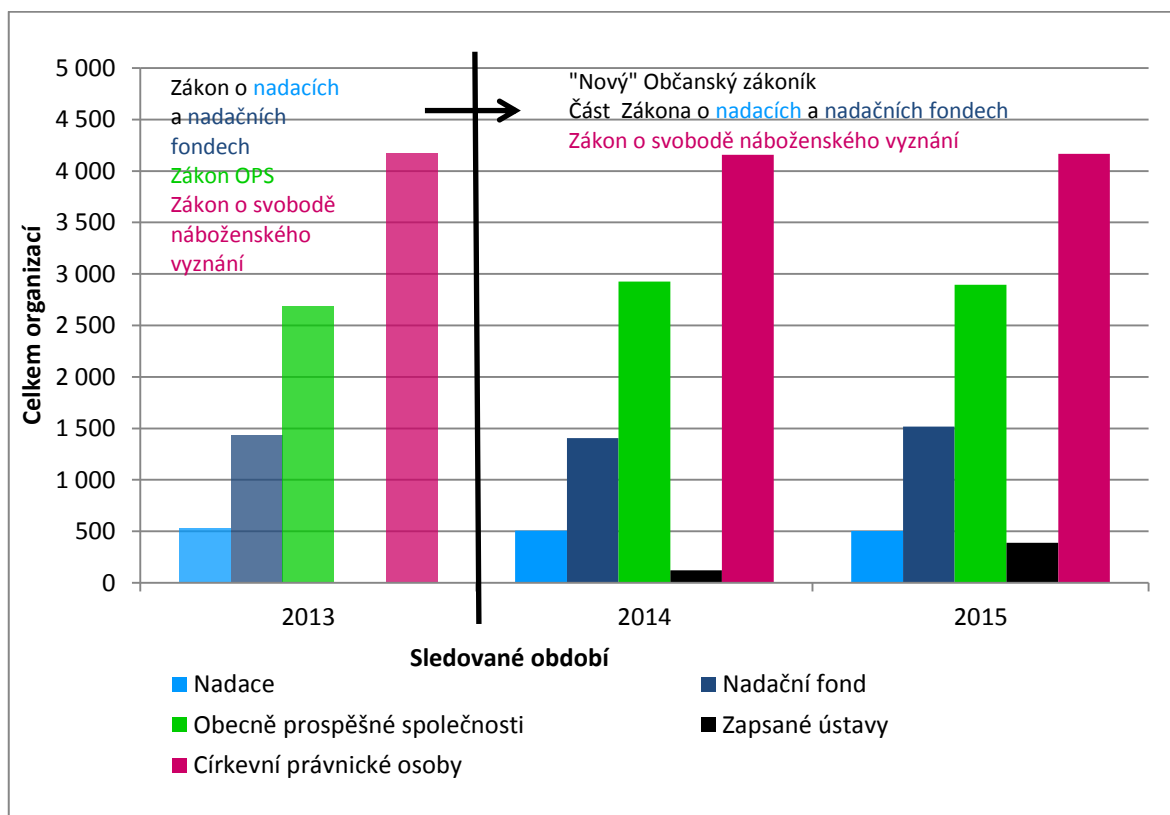
Zdroj: Vlastní zpracování podle dat z Českého statistického úřadu: <https://www.czso.cz/>

Příloha 9 - Vývoj počtu spolků a pobočných spolků (původně občanských sdružení a organizačních jednotek sdružení) v letech 2013 – 2015 na území České republiky

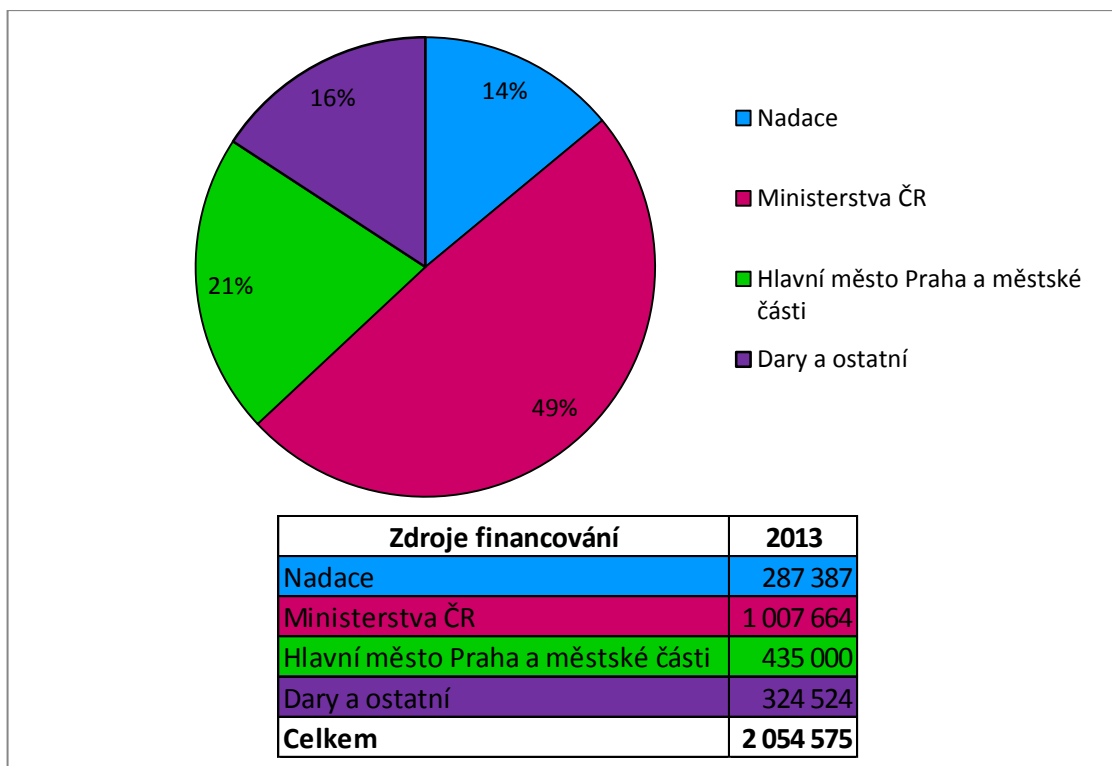
Zdroj: Vlastní zpracování podle dat z Českého statistického úřadu: <https://www.czso.cz/>

Příloha 10 - Vývoj počtu nadací a nadačních fondů, obecně prospěšných společností, zapsaných ústavů, církevních právnických osob (původně bez zapsaných ústavů) v letech 2013 – 2015 na území České republiky

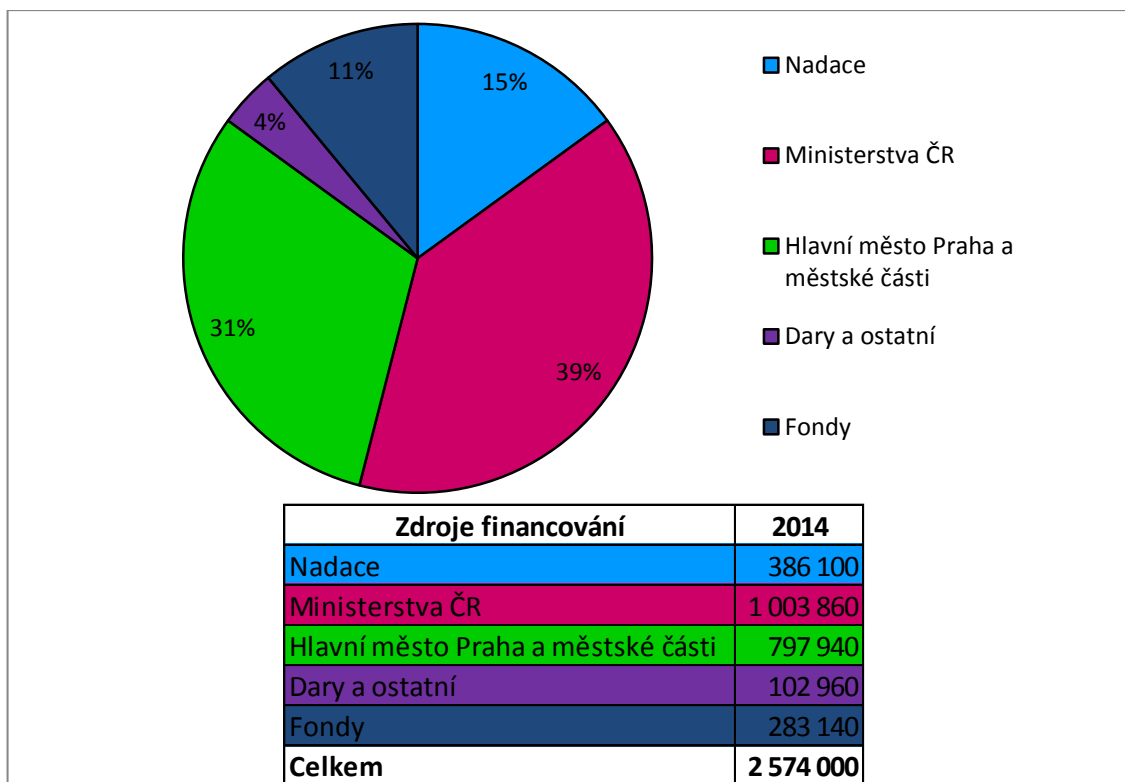
Zdroj: Vlastní zpracování podle dat z Českého statistického úřadu: <https://www.czso.cz/>

Příloha 11 – Výnosy neziskové organizace Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú.
dle zdroje pro rok 2013

Zdroj: Vlastní zpracování podle dat z Výroční zprávy Lata – programy pro mládež a rodinu, z.ú. za rok 2013: http://www.lata.cz/download/VZ_Lata_2013_web.pdf

Příloha 12 – Výnosy neziskové organizace Lata – Programy pro mládež a rodinu, z.ú.
dle zdroje pro rok 2014

Zdroj: Vlastní zpracování podle dat z Výroční zprávy Lata – programy pro mládež a rodinu, z.ú. za rok 2014:

<http://www.lata.cz/download/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va%20Lata%202014.pdf>

Příloha 13 - Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi v hl. m. Praze - 2015

Registrované sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi v hl. m. Praze - 2015				
Název poskytovatele	Právní forma	Poskytována od	Max. počet klientů	Dotace
Centrum integrace dětí a mládeže, o. s.	občanské sdružení	1. 5. 1991	ambulantní: 5	2011: 68 000 Kč 2010: 103 000 Kč
Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s.	obecně prospěšná společnost	1. 1. 2007	ambulantní: 130	2015: 1 571 500 Kč 2011: 1 054 000 Kč 2010: 1 054 000 Kč
			terénní: 30	
Cestou necestou, z. s.	zapsaný spolek	1. 5. 2012	ambulantní: 25	Žádné
			terénní: 20	
Dětské krizové centrum, z.ú.	zapsaný ústav	1. 9. 1992	ambulantní: 16	2015: 1 059 200 Kč 2011: 978 000 Kč 2010: 843 000 Kč
			terénní: 16	
Diakonie ČCE - Středisko křesťanské pomoci v Praze	církevní právnická osoba	1. 1. 2010	ambulantní: 20	2015: 691 000 Kč 2011: 135 000 Kč 2010: 180 000 Kč
			terénní: 7	
Dům tří přání	občanské sdružení	1. 7. 2003	ambulantní: 150	2015: 1 790 00 Kč 2011: 993 000 Kč 2010: 720 000 Kč
			terénní: 30	
Fond ohrožených dětí	občanské sdružení	1. 10. 1994 do 10. 1. 2016	ambulantní: 350	2015: 1 215 000 Kč 2011: 1 022 00 Kč 2010: 934 000 Kč
			terénní: 300	
Hestia, o. s.	občanské sdružení	1. 1. 1998 do 29. 2. 2016	terénní: 80	2015: 630 00 Kč 2011: 365 000 Kč 2010: 443 000 Kč
HoSt Home - Start Česká republika	občanské sdružení	1. 9. 2003 do 31. 3. 2016	terénní: 5	2015: 326 000 Kč
InBáze, z. s.	zapsaný spolek	15. 5. 2008	ambulantní:24	2011: 222 000 Kč 2010: 298 000 Kč
Kolpingova rodina Praha 8	pobočný spolek	1. 1. 1995	terénní: 15	2015: 215 000 Kč 2011: 608 000 Kč 2010: 610 000 Kč

Registrované sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi v hl. m. Praze - 2015				
Název poskytovatele	Právní forma	Poskytována od	Max. počet klientů	Dotace
LATA - Programy pro mládež a rodinu, z.ú.	zapsaný ústav	16. 6. 1994 (od 1. 1. 2016 Program „Ve dvou se to lépe táhne“, není registrovanou sociální službou)	ambulantní: 100 terénní: 15	2015: 489 000 Kč 2011: 436 000 Kč 2010: 500 000 Kč
Národní ústav pro autismus, z.ú.	zapsaný ústav	1. 4. 2003	ambulantní: 195 terénní: 15	2015: 654 200 Kč 2011: 840 000 Kč 2010: 1 117 000 Kč
Občanské sdružení Smíšek	občanské sdružení	8. 10. 2012	ambulantní: 20 terénní: 5	2015: 53 000 Kč
Poradna pro integraci, z.ú.	zapsaný ústav	1. 1. 2014	ambulantní: 10 terénní: 10	2015: 500 000 Kč
Poradna pro občanství, občanská a lidská práva	občanské sdružení	1. 4. 2002	ambulantní: 150 terénní: 10	2015: 2 029 800 Kč 2011: 1 075 000 Kč 2010: 1 195 000 Kč
Proxima Sociale o.p.s.	obecně prospěšná společnost	1. 11. 2011	terénní: 16	2015: 729 000 Kč
Sdružení na pomoc dětem s handicapem, z.ú.	zapsaný ústav	1. 10. 2014	ambulantní: 12 terénní: 12	Žádné
"Sdružení SOS dětských vesniček"	občanské sdružení	1. 6. 2015	ambulantní: 2 terénní: 40	Žádné
Společnou cestou z.s.	zapsaný spolek	1. 5. 1999	ambulantní: 30 terénní: 80	2011: 399 000 Kč 2010: 433 000 Kč 2015: 360 000 Kč

Registrované sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi v hl. m. Praze - 2015				
Název poskytovatele	Právní forma	Poskytována od	Max. počet klientů	Dotace
Středisko křesťanské pomoci Horní Počernice	církevní právnická osoba	29. 7. 1999 do 15. 2. 2016	terénní: 40	2015: 329 00 Kč 2011: 435 000 Kč 2010: 1 093 00 Kč
STŘEP - České centrum pro sanaci rodiny, z.ú.	zapsaný ústav	1. 4. 1997	ambulantní: 104	2015: 1 710 000 Kč 2011: 1 490 000 Kč 2010: 1 204 000 Kč
			terénní: 230	
Židovská obec v Praze	církevní právnická osoba	1. 12. 2008	ambulantní: 40	2011: 233 000 Kč 2010: 198 000 Kč
			terénní: 40	

Zdroj: Vlastní zpracování podle dat z registru poskytovatelů sociálních služeb:

http://iregistr.mpsv.cz/socreg/vitejte.fw.do?SUBSESSION_ID=1455062822257_10